Ἔρευνα τῶν μεγάλων καλλιτεχνικῶν ζητημάτων.
Μελέται αἰσθητικαί, ἱστορικαί, σκηνοθετικαί, σκηνογραφικαί, μουσικαί, φιλολογικαί, κοινωνικαί.
Δημοσίευσις τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ παγκοσμίου θεάτρου
Κίνησις θιάσων.

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΘΕΑΤΡΙΚΗ - ΜΟΥΣΙΚΗ - ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ - ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ ΗΘΟΠΟΙΩΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ
Ἐσωτερικοῦ Δρ. 50
Ἐξωτερικοῦ Φρ. 50
Ἀμερικῆς Δολ. 3
Αἰγύπτου Γ. Δ. 30
Τουρκίας: Λ.Τ. 3
ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ Δραχ. 2
Γραφεῖα ΟΔΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ ΣΥΝΑΕΣΜΟΥ 14 (Δεξαμενή).

ΕΤΟΣ Β'.—ΑΡΙΘ. 41 || ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΝΟΣ ΚΑΛΟΓΕΡΙΚΟΣ || ΑΘΗΝΑΙ 1 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1927

ΕΝΑ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΘΑΥΜΑ

ΑΙ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΘΕΑΤΡΟΥ

Μετὰ τριετῆ ἀθόρυβον ἐργασίαν ἡ «Ἐπαγγελματικὴ Σχολὴ Θεάτρου» ἤρχισεν ἀπὸ τῆς ἑσπέρας τῆς 24ης π. μηνὸς ἡμέρας Πέμπτης νὰ κάμῃ ἐπίδειξιν τοῦ μέχρι τοῦδε ἔργου της. Ὡς εἴχαμεν ἀναγγείλῃ ἀπὸ τοῦ προηγουμένου φύλλου, πρῶτον ἔργον ἐπαίχθη ὁ «Βασιλικὸς» τοῦ Ἀντωνίου Μάτεση, δρᾶμα γραφὲν τὸ 1829, τὸ ὁποῖον διὰ τὴν ἠθογραφικὴν ἀναπαράστασιν τῆς ἐποχῆς κατὰ τὴν ὁποίαν ἐξελίσσεται ἡ ὑπόθεσίς του (1712), τὴν διαγραφὴν τῶν χαρακτήρων, τὸν ρεαλισμόν του καὶ τὰ ἐπαναστατικὰ διὰ τὴν ἐποχήν του κηρύγματα, θεωρεῖται ὡς ἕνα ἀπὸ τ' ἀριστουργήματα τῆς ἑλληνικῆς δραματικῆς παραγωγῆς.

* * *

«Ὁ Μάτεσης, καίτοι ἀριστοκράτης, ἠγάπα καὶ τὸν πλέον ποταπόν». Αὐτὴν τὴν πληροφορίαν μᾶς δίδει ὁ ἀλησμόνητος Δὲ Βιάζης εἰς τὸν πρόλογον ποὺ ἔχει ἀφιερώσει εἰς τὰ «Ἅπαντα» τοῦ συμπατριώτου του συγγραφέως καὶ ποιητοῦ. Φίλος τῆς προόδου καὶ τῆς ἐλευθερίας, «ἠρέσκετο εἰς τὴν πάτριον προαγωγήν, ἀλλὰ καὶ δὲν ἐτόλμα νὰ ἐξέρχηται τῶν τιθεμένων παρὰ τοῦ καθεστῶτος νόμων, τῶν ὁποίων ὅμως τὴν τήρησιν ἀπήτει καὶ ὑπερήσπιζε πάσῃ δυνάμει».

Ὁ Μάτεσης ἦτο αὐτοδίδακτος. Δὲν ἐφοίτησεν οὔτε εἰς Πανεπιστήμια, οὔτε εἰς Λύκεια, οὔτε εἰς Γυμνάσια. Τὴν μόρφωσίν του τὴν ἔλαβε μελετῶν μόνος του καθ' οἶκον καὶ διὰ τῆς συναναστροφῆς μεγάλων φυσιογνωμιῶν τῆς ἐποχῆς του, ὅπως ὁ Σολωμός, ὁ Γ. Τερτσέτης, ὁ Σ. Τρικούπης, ὁ Π. Μερκάτης καὶ ἄλλοι. Ἔτσι κατώρθωσε νὰ ἐκμάθῃ ἐκτὸς τῆς μητρικῆς του γλώσσης τὴν λατινικήν, ἰταλικήν, γαλλικὴν καὶ ἀγγλικήν.

Ὁ Μάτεσης ἤρχισε τὸ φιλολογικόν του στάδιον μὲ τὴν δημοσίευσιν μερικῶν ποιημάτων του, τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν διακρίνονται οὔτε διὰ τὴν ἔμπνευσίν των, οὔτε διὰ τὴν δύναμίν των, οὔτε διὰ τὴν πρωτοτυπίαν των. Ποιήματα ἔγραψε καὶ εἰς τὴν ἰταλικὴν γλῶσσαν ἐκ τῆς ὁποίας καὶ μετέφρασε ποιήματα τοῦ Ἰταλοέλληνος Φωσκόλου καὶ ἄλλων Ἰταλῶν ποιητῶν. Τὸ καλύτερον ἔργον τοῦ Μάτεση εἶνε τὸ ἱστορικὸν τωο ἢ μᾶλλον τὸ ἠθογραφικόν του δρᾶμα ὁ «Βασιλικός», διὰ τοῦ ὁποίου ἀπεικονίζεται μὲ ἱστορικὴν ἀκρίβειαν ὁ χαρακτὴρ καὶ τὰ ἤθη τῆς Ζακύνθου κατὰ τὴν Ἐνετοκρατίαν. Εἰς τὸ ἔργον του αὐτὸ ὁ Ζακύνθιος συγγραφεὺς κατὰ τὴν ὀρθὴν παρατήρησιν τοῦ Δὲ Βιάζη «παρέστησε τὰ πρόσωπα οὐχὶ ὁποῖα ἔπρεπε νὰ εἶνε, ἀλλ' ὁποῖα ἦσαν. Ὅλα τὰ πρόσωπα τοῦ «Βασιλικοῦ» εἶνε αὐτόχρημα ἐνσαρκωμένοι Ζακύνθιοι.

Ὁ ἴδιος ὁ συγγραφεύς, εἰς χειρόγραφόν του «προειδοποίησιν» ὡς ἑξῆς χαρακτηρίζει τὸ ἔργον του. «Κύριον σκοπὸν ἔλαβον εἰς τὸ Δρᾶμα τοῦτο τὴν παράστασιν εἰκόνος, ἴσως ὑπερβαλλούσης (ὡς ἀπαιτεῖται εἰς τὰ πρὸς σκηνὴν προσδιορισμένα πονήματα, ὡς αἱ διαστάσεις ἀνάγκη νὰ ἦνε μείζονες τοῦ φυσικοῦ, καθάπερ αἱ τῶν ζωγραφημάτων διὰ ὑψηλὰς προσδιορισμέναι θέσεις), τὴν παράστασιν λέγω εἰκόνος τοῦ τε χαρακτῆρος καὶ τῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων τῆς ἐποχῆς ἐν ᾗ ὑποτίθεται ὅτι ἡ πρᾶξις ἔλαβε χώραν. Τὸ παρὸν ὅθεν δύναται μᾶλλον νὰ ὀνομασθῇ ἱστορικὴ μυθιστοριογραφία δραματικῶς παριστανομένη ἢ Κωμῳδία, καὶ τούτου ἕνεκα τῷ ἀπέδωκα τὸ γενικὸν ὄνομα, Δράματος, ὡς ἐπὶ τούτου ἠκολούθησα μᾶλλον τὴν Γερμανικήν, Ἰσπανικὴν καὶ Ἀγγλικὴν Σχολήν, ἢ τὴν Γαλλικὴν καὶ Ἰταλικήν. Διετήρησα ὅμως τὰς δραματικὰς ἑνότητας, καίτοι παραβιασθείσας εἰς τὸ μέγιστον μέρος τῶν Γερμανικῶν, Ἰσπανικῶν καὶ Ἀγγλικῶν δραμάτων. Ἔπραξα δὲ τοῦτο οὐχὶ ἐκ προμελέτης, ἀλλ' ἀφωρῶν πάντοτε εἰς τὴν πιθανότητα, ἀπέφυγον αἰσθηματικῶς πως εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ πονήματός μου πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ τὴν ἀθετίσῃ».

* * *

Ἡ Ἐπαγγελματικὴ Σχολὴ Θεάτρου ἐν τῷ πόθῳ της ν' ἀναπαραστήσῃ πλήρως τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν διαδραματίζεται ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἔργου, ἀνέθεσε τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σκηνογραφιῶν εἰς δύο δοκιμασμένης ἀξίας καλλιτέχνας τοὺς κ.κ. Κόντογλουν καὶ Παπαλουκᾶν, οἱ ὁποῖοι καὶ ἐξετέλεσαν ταύτας ἐπὶ τῇ βάσει αὐθεντικῶν ὑποδειγμάτων ἀποσταλέντων ἐκ Ζακύνθου. Ἐπὶ τῇ βάσει ἐπίσης αὐθεντικῶν ὑποδειγμάτων ληφθέντων ἐκ τοιχογραφιῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, σωζομένων εἰς τὴν Ζάκυνθον, κατεσκευάσθησαν καὶ αἱ ἐνδυμασίαι τῶν προσώπων.

Πρὸ τῆς παραστάσεως, τὴν ὁποίαν παρηκολούθησεν ὅλος ὁ κόσμος τῶν Γραμμάτων, οἱ Ὑπουργοὶ κ.κ. Μιχαλακόπουλος, Παπανασταση καὶ Μεταξᾶς καὶ ἡ ἐκλεκτοτέρα μερὶς τῆς ἀθηναϊκῆς κοινωνίας, ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς κ. Θ. Ν. Συναδινὸς ἔκαμε τὴν κάτωθι σύντομον εἰσήγησιν.

Ἡ κ. Νανὰ Παπαδοπούλου καὶ ἡ Δὶς Ἄντα Βασιλείου εἰς τὸν ρόλον τῆς ἀρχόντισσας Ρονκάλαινας ἡ πρώτη καὶ τῆς κόρης της Γαρουφαλιᾶς ἡ δευτέρα. (Πρᾶξις Ε').

Η ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ ΤΟΥ κ. Θ. ΣΥΝΑΔΙΝΟΥ

Πότε, ἀλήθεια, περάσανε τρία χρόνια! Μοῦ φαίνεται πῶς χθὲς ἀκόμα ὁ σεβαστός μου φίλος κ. Θ Βελλιανίτης — ἦτο Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας τότε — ἐκήρυσσε τὴν ἔναρξιν τῆς λειτουργίας τῆς «Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς Θεάτρου», ἀπὸ τὸ αὐτὸ μέρος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ὁμιλῶ ἐγὼ τὴ στιγμὴν αὐτή. Ἦταν τὸ πρῶτο κρατικὸ χάδι, τὸ πρῶτο κρατικὸ χαμόγελο αὐτό, ποὺ ἀντίκρυζε τὸ ἑλληνικὸ ἐπαγγελματικὸ θέατρο, ἀπ' τὴν ἐποχὴ ποὺ ἄρχισε νὰ ἀναπνέῃ τὸν ἄνεμο τῆς ἐλευθερίας.

Τρία χρόνια βεβαίως δὲν εἶν' ἀρκετὰ γιὰ νὰ μορφωθῇ ἕνας ἠθοποιός. Τὸ ἄθλιον αὐτὸ ἐπάγγελμα, ποὺ ἡ πλειονότης τῶν Ἑλλήνων τὸ ἀντιμετωπίζει μὲ μιὰν ἀφοβία, ποὺ δὲν ἔχει τὴν ὅμοιά της σὲ κανέναν ἄλλο καλλιτεχνικὸ κλάδο, εἶναι πολὺ ἀπαιτητικό. Τὸ ταλέντο μόνον, ὅταν ὑπάρχῃ, δὲν εἶν' ἀρκετὸ γιὰ τὴν ἐπιτυχίαν ἑνὸς ἠθοποιοῦ ὅταν τοῦ λείπῃ ἡ εἰδικὴ μόρφωσις, ὅπως καὶ ἡ εἰδικὴ μόρφωσις καὶ ἡ ἁπλῆ διάθεσις πρὸς τὸ θέατρον δὲν εἶν' ἀρκετὰ προσόντα γιὰ τὴν καλλιτεχνικὴ σταδιοδρομία ἑνὸς ἐργάτη τῆς σκηνῆς, ὅταν τοῦ λείπῃ τὸ ταλέντο.

Εἶναι κοινὸ μυστικό πῶς τὰ ταλέντα δὲν γίνονται. Γεννιοῦνται. Θὰ ἦταν ἑπομένως πολὺ ἀφελὴς ἡ Ἐπαγγελματικὴ Σχολὴ Θεάτρου, ἂν γιὰ ἀποστολή της ὥριζε τὴν δημιουργία ταλέντων. Ὁ σκοπὸς ποὺ ἱδρύθηκε ἡ Σχολὴ δείγματα τῆς μέχρι τοῦδε ἐργασίας τῆς ὁποίας θὰ λάβετε ἀπόψε, ἦταν ἡ εἰδικὴ ἐκπαίδευσις, ἡ εἰδικὴ μόρφωσις, τὸ πάσιμο— ἂν θέλετε — ἀπ' τὸ χέρι ὅσων ἐπιθυμοῦν ν' ἀφοσιωθοῦν στὸ ἐπάγγελμα ποὺ ἐβγῆκε μέσα ἀπ' τὰ θρησκευτικὸ ὄργια ἑνὸς ὑπεραισθαντικοῦ καὶ ὑστερολογισμένου λαοῦ, καὶ τὸ ὁδήγημά τους στοὺς κόσμους τῶν μυστικῶν καὶ ἀποκρύφων τῆς μεγάλης αὐτῆς Τέχνης, ποὺ καλεῖται Θέατρον. Αὐτὸ λοιπὸν ἐπιδίωξεν ἡ Σχολή μας καὶ αὐτὸ καλεῖσθε νὰ ἐκτιμήσετε σεῖς ἀπόψε. Ταλέντα δὲν ἐπαγγέλλεται νὰ παρουσιάσῃ ἡ Σχολή μας. Ὄχι, γιατὶ ἀνάμεσα στοὺς μαθητὲς καὶ μαθήτριες τῆς Σχολῆς μας δὲν ὑπάρχουν ταλαντοῦχοι. Ἀλλὰ γιατὶ ἡ ἐκδήλωσις τοῦ Α ἢ Β ταλέντου ποὺ τυχὸν ἐνυπάρχει στὸν καθένα μας, εἶναι βέβαια ζήτημα εἰδικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἀλλὰ παράλληλα εἶναι καὶ ζήτημα ὡριμάνσεως καὶ πείρας. Οἱ ἐκτελεσταὶ τοῦ ἔργου ποὺ θὰ παιχθῇ ἀπόψε ἀκόμη δὲν ἐγκατέλειψαν τὰ μαθητικὰ ἐδώλια. Θὰ ἦταν ἑπομένως ἀναξία ἑαυτῆς ἡ Σχολή, ἂν ἐνεφάνιζε ὡς καλλιτεχνικοὺς ἀστέρας τοὺς μαθητάς της, ὅπως θὰ ἦσαν ἀνάξιοι ἑνὸς ἄξιου καλλιτεχνικοῦ μέλλοντος ἑνὸς καλλιτεχνικοῦ ξετυλίγματος, οἱ μαθηταὶ τῆς Σχολῆς μας, ἂν μὲ τὰ ἐφόδια ποὺ ἔλαβαν ἀπὸ τὴν μέχρι τοῦδε ἐκπαίδευσίν τους στὴν Ἐπαγγελματικὴ Σχολὴ Θεάτρου ἐνόμιζαν ἑαυτοὺς ὡς καλλιτεχνικοὺς ἡλίους, ποὺ μέλλουν νὰ φωτίσουν τὸ σκοτεινιασμένο θεατρικόν μας στερέωμα. Μὴ ζητήσετε λοιπὸν καλλιτεχνικὰ ἀστέρια στὴν ἀποψινὴ παράστασι τῆς Σχολῆς μας, ἀκόμη κι' ἂν ἀνάμεσα στοὺς ἀποφοίτους ἐκτελεστὰς ὑπάρχουν τέτοια. Ν' ἀξιώσετε ὅμως κάτι ἄλλο. Καλλιτεχνικὸν σύνολον, καλλιτεχνικὴν τάξιν, καλλιτεχνικὴν εὐπρέπειαν. Νὰ τὸ ἀξιώσετε καὶ νὰ εἶσθε αὐστηροὶ στὴν κρίσι σας γι' αὐτό.

Ἡ Ἐπαγγελματικὴ Σχολὴ Θεάτρου, προκειμένου νὰ κάμῃ ἐπίδειξιν τῶν προσπαθειῶν ποὺ κατέβαλε ἴσαμε σήμερα, ἐθεώρησε καθῆκόν της νὰ ἐγκαινιάσῃ τὸ ἔργον της αὐτὸ μὲ ἑλληνικὸν δρᾶμα. Καὶ ὡς τέτοιο ἐξέλεξε τὸν «Βασιλικὸν» τοῦ Ἀντωνίου Μάτεσι, ἔργον ποὺ γράφηκε ἀπ' τὸν Ζακύνθιον συγγραφέα τὸ 1829. Τὸ ἔργον αὐτὸ ἐξέλεξεν ἡ Σχολὴ γιὰ δυὸ λόγους: Πρῶτον γιατὶ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ εἶναι μεγάλης φιλολογικῆς ἀξίας καὶ δεύτερον γιατὶ κάθε πρόσωπο τοῦ ἔργου εἶναι καὶ ἕνας τύπος, μιὰ ὕπαρξις, μιὰ ζωή, ἕνας χαρακτῆρας, ἑπομένως προσφέρετο ἀπόλυτα γιὰ τὸν σκοπὸ τῆς Σχολῆς μας, ποὺ εἴπαμε πῶς εἶνε ἡ ἐπίδειξις ἑνὸς καλλιτεχνικοῦ συνόλου. Ἀπ' τὴ σκέψι αὐτὴ ὁρμωμένη ἡ Σχολή μας, ἐξέλεξε καὶ τὰ ἄλλα ἔργα, ποὺ θὰ παρασταθοῦν ἀργότερα. Τὴν «Προμάμιη» τοῦ Γκριλπάτσερ, τὸν «Ταρτοῦφον» καὶ τὸν «Γιατρὸ μὲ τὸ στανιό» τοῦ Μολιέρου καὶ τὸν «Ἔμπορο τῆς Βενετιᾶς» τοῦ Σαῖξπηρ.

Ὁ «Βασιλικός» τοῦ Μάτεσι, ἂν καὶ ἐγράφηκε σὲ ἐποχὴ ποὺ ὁ ρομαντισμὸς ἐκυβερνοῦσε τὴ σκέψι καὶ τὰ αἰσθήματα ὄχι μόνον τῶν Ἑπτανησίων, ὄχι μόνον τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ' ὁλόκληρης τῆς Εὐρώπης, εἶναι ἔργο ρεαλιστικό, ἀπ' τὸ ὁποῖον παράλληλα δὲν λείπει ἡ ἠθογραφικὴ ἀναπαράστασις μιᾶς ἐποχῆς. Τῆς ἐποχῆς ποὺ ἡ Ἑπτάνησος ἐνετοκρατεῖτο.

Γιὰ νὰ κρίνουμε ἑπομένως τὸ ἔργο, τόσο γιὰ τὴς φιλολογικές του ἀρετές, ὅσο καὶ γιὰ τὴν τεχνικὴ ἐκμετάλλευσι τῆς ὑποθέσεως καὶ τὴν ἐπιτυχῆ ἢ ὄχι ἠθογραφικὴ ἀναπαράστασι τῆς ἐποχῆς ποὺ θέλησε νὰ ζωντανεύσῃ ὁ συγγραφέας, πρέπει γιὰ μιὰ στιγμὴ νὰ μεταφερθοῦμε στὴν ἐποχὴ ποὺ ὁ κατακτητὴς Ἐνετὸς ὥριζε τὴν Ἑπτάνησο. Ὁ μεγάλος φίλος τοῦ συγγραφέα τοῦ «Βασιλικοῦ» καὶ μέγιστος ποιητὴς τῆς Ἑλλάδος, ὁ Σολωμός, μᾶς ἐδίδαξε, πῶς γιὰ νὰ αἰσθανθοῦμε κάτι πρέπει πρῶτα νὰ τὸ κλείσουμε μέσα στὴν ψυχή μας. «Κλεῖστε μέσα στὴν ψυχή σας—εἶπε ὁ ποιητὴς—τὴν Ἑλλάδα γιὰ νὰ αἰσθανθῆτε κάθε εἶδος μεγαλείου». Σᾶς προσκαλῶ λοιπὸν κ' ἐγὼ νὰ κάνουμε ἕνα νοερὸ ταξεῖδι ἴσαμε τὴν Ἑπτάνησο κι' ἀνατρέχοντας ἕναν αἰῶνα καὶ περισσότερο ἀκόμη πίσω, νὰ ζήσουμε γιὰ μιὰ στιγμὴ τὴν ἐποχή, ποὺ ἔζησε ὁ Μάτεσις. Κλείνοντας ἔτσι μέσα στὴν ψυχή μας τὴν ἐποχὴ τῆς ἐνετοκρατουμένης Ἑπτανήσου, θὰ ἐννοήσουμε χωρὶς κόπο καὶ χωρὶς καμμιὰ προσπάθεια τὴν ἀξία τοῦ «Βασιλικοῦ».

Βρισκόμαστε στὴν ἐποχὴ τῶν διαφορῶν τῶν κοινωνικῶν τάξεων. Τὴ διαίρεσι μᾶς τὴν κάνει ὁ ἴδιος ὁ συγγραφέας. Ὁ ἥρως του Δάριος Ρονκάλας εἶνε ἄρχοντας ἀπ' τὰ πρῶτα σπίτια, ἀπ' τὶς παλαιότερες καὶ πλουσιώτερες οἰκογένειες τῆς Ζακύνθου. Ὁ Φιλιππάκης Γιαργυρόπουλος εἶνε ἄρχοντας κι' αὐτός, ἀπ' τὰ δεύτερα ὅμως σπίτια. Κι' ὁ Κοσμᾶς Καραπάτης μὲ τὸν Θωμᾶ ἀπ' τὴν ὕστερη τάξη τοῦ λαοῦ. Ἡ πάλη τῶν τριῶν αὐτῶν τάξεων ἐνέπνευσε στὸν Μάτεσην τὸν «Βασιλικόν» του. Ἂν καὶ ἀνῆκε στὴν ἀριστοκρατικὴ τάξη, ἡ δὲ οἰκογένειά του ἦταν ἀπὸ τὶς ἀρχαιότερες ποὺ γραφήκανε στὸ χρυσὸ βιβλίο τῶν εὐγενῶν τῆς Ζακύνθου, ἐνεπνέετο ὅμως ἀπὸ φιλελεύθερες ἀρχὲς καὶ συνεμερίζετο τὶς ποοοδευτικὲς λαϊκὲς ἀντιλήψεις. Ἑπόμενον λοιπὸν ἦτο νὰ μὴ μένῃ ἀσυγκίνητος στὸ ἀντίκρυσμα τῆς πάλης ποὺ γινότανε μεταξὺ τῶν παλαιῶν ἀριστοκρατικῶν ἰδεῶν καὶ τῶν δημοκρατικῶν τάσεων τῆς ἐποχῆς του. Τὴν πάλην αὐτὴν τὴν εἶχε δοκιμασμένα στὴν ψυχή του αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀπ' τὰ παιδικά του ἀκόμη χρόνια, πολλὲς δὲ φορὲς ἐρχόταν σὲ σύγκρουσι μὲ τὸν πατέρα του, γηραιὸ ἀριστοκράτη. Τὴν πάλη αὐτὴ τὴν βλέπουμε καὶ μέσα στὸ ἔργο του ποὺ θὰ παιχθῇ ἀπόψε, νὰ ἐκπροσωπεῖται ἀπ' τὸν ἄοχοντα Ρονκάλα, ἕναν ἀριστοκρατικῶν ἀρχῶν καὶ αὐταρχικῶν ἀντιλήψεων πατέρα, ποὺ ἔχει τὴν γνώμην ὅτι ὅλος ὁ ἄλλος κόσμος γεννήθηκε γιὰ νὰ τὸν δουλεύῃ καὶ νὰ τὸν προσκυνάῃ, κι' ὅτι ἠμπορεῖ νὰ διαθέτῃ τὴν ἐλευθερία κι' αὐτὴν ἀκόμη τὴν ζωὴ τῶν παιδιῶν του καὶ τὸν Δραγαγενῖγον, τὸν ἐπαναστάτην γυόν τ υ, ποὺ συμβολίζει τὶς ποοοδευτικὲς ἰδέες τῆς νεότητος, τὶς ἰδέες δηλαδὴ αὐτοῦ τοῦ συγγραφέα. Στὸν ἀγῶνα αὐτὸ ἔγκειται ἡ ὅλη φιλολογικὴ νὰ ποῦμε δύναμη τοῦ ἔργου. Τεχνικὰ βέβαια ἐξετάζοντας κανεὶς τὸν «Βασιλικό», θὰ ἰδῇ πῶς δὲν παρουσιάζει τὴν ἀρτιότητα ἑνὸς ἐξαιρετικοῦ ἔργου. Ἔχει πολλὰ μειονεκτήματα, ποὺ καταφανέστερα γίνονται στὰ φινάλε τῶν πράξεων, ποὺ εἶνε ἄτονα. Πόσα ὅμως παράλληλα προτερήματα δὲν συνδυάζει ὁ «Βασιλικός». Ἡ διαγραφὴ ὅλων σχεδὸν τῶν χαρακτήρων, ἰδιαίτερα δὲ τοῦ ἄρχοντα Ρονκάλα, τῆς γυναίκας του ἀρχόντισσας Ρονκάλαινας, τῆς ἀρχοντοπούλας κόρης τοῦ Ρονκάλα τῆς ὑπηρέτριας, τῆς Ὀβρηᾶς, τοῦ Γερασιμάκη, ἑνὸς ἀριστουργηματικοῦ Μικροτάγου, τῶν δύο ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ καὶ ἄλλων προσώπων ποὺ εἶναι δευτερεύοντα, εἶναι ἐκτάκτως ἐπιτυχημένη. Ἔπειτα δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾶμε τὰ ἠθογραφικὰ προσόντα τοῦ ἔργου, ποὺ ὅσο κι' ἂν μειώνουν τὸ δραματικὸν ἐνδιαφέρον στὴν ὅλη ὑπόθεση, ὅμως ζωντανεύουν κατὰ τρόπον ποὺ μόνον ἕνας ἄξιος καὶ δυνατὸς τεχνίτης κατέχει τὰ μυστικά του, μιὰν ὁλόκληρην ἐποχή. Ὅταν ὁ ἴδιος ὁ συγγραφέας ἐτύπωσε γιὰ πρώτη φορὰ τὸ ἔργον του, ἀπέφυγε νὰ γράψῃ ὁλόκληρο τὸ ὄνομά του. Ὁ Σολωμὸς ποὺ ἦτανε ἀφωσιωμένος φίλος του, ἕνα ἀντίτυπο τοῦ «Βασιλικοῦ» ἔστειλε στὸν Ἰταλὸ μεγάλο κριτικὸ Τομαζέο, ὁ ὁποῖος γράφοντας, ἀφοῦ τὸ διάβασε, στὸν ποιητὴ τῆς «Φαρμακωμένης», ἔλεγε κοντὰ στ' ἄλλα: «Ἐννοῶ τὴν μετριοφροσύνην ὄχι ὅμως κι' ὅταν φθάνῃ ἴσαμε τὸ ἐλάττωμα».

Ὁ «Βασιλικὸς» ἀπ' τὴ σκηνὴ Ἐπαγγελματικοῦ Θεάτρου ποτὲ ἴσαμε σήμερα δὲν ἐπαίχθηκε. Ἀπὸ ἐρασιτέχνες ἐξετελέσθη ἀρκετὲς φορὲς καὶ κατὰ περιόδους στὴν Ζάκυνθο, ἐπὶ ἀρκετὰ δὲ χρόνια παιζότανε τὶς Ἀπόκρηες στὸ χωριὸ τῆς νήσου Γερακερίον. Ὁ ἀλησμόνητος Χρηστομάνος εἶχε σκοπὸ νὰ παίξῃ στὴ «Νέα Σκηνὴ» τὸν «Βασιλικό», δὲν τὸ κατώρθωσε ὅμως. Τυχερότερη ἡ «Ἐπαγγελματικὴ Σχολὴ Θεάτρου», ἐγκαινιάζει σήμερα τὶς ἐπιδείξεις της μὲ τὸ ἔργον τοῦ Ζακυνθίου συγγραφέα, ποὺ ἂν καὶ γράφηκε ἐδῶ καὶ ἑκατὸ χρόνια, ἀντέχει ὅμως νὰ παίζεται καὶ νὰ χειροκροτεῖται καὶ σήμερα.

Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΔΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Ἡ κριτικὴ ὑπῆρξεν ἐνθουσιώδης διὰ τὸ ἔργον τῆς Σχολῆς. Ἐξαίρεσιν ἀπετέλεσε μόνον ὁ κ. Α. Ἀνδρεάδης, ὁ ὁποῖος εἰς κριτικήν του δημοσιευθεῖσαν εἰς τὴν «Ἑστίαν», διετύπωσε τὴν γνώμην ὅτι οἱ κ.κ. Βεάκης καὶ Ἀλκαίου θὰ ἔπαιζαν καλλίτερα τοὺς ρόλους τοῦ ἄρχοντος Ρονκάλα καὶ τῆς ἀρχόντισσας γυναικός του, ἀπὸ τοὺς ὑποδυθέντας αὐτοὺς μαθητὰς τῆς Σχολῆς κ.κ. Π. Χατζηπέτρον καὶ Ν. Παπαδοπούλου. Ἄξιος ὁ μισθός του. Ἐπήνεσεν ὅμως τὴν σκηνοθεσίαν καὶ τὴν ρεζί, καθὼς καὶ τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Θ. Συναδινοῦ

Ο ΦΟΡΟΣ ΤΩΝ ΘΕΑΤΡΩΝ

ΤΟ ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ Α΄ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΘΕΑΤΡ. ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Δημοσιεύομεν κατωτέρω τὸ ὑπὸ τῆς Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Α΄ Πανελληνίου Θεατρικοῦ Συνεδρίου συνταχθὲν καὶ ἄρμοδίως ὑποβληθὲν Ὑπόμνημα, ὅπου ἱστορεῖται δι' ἄδρῶν ἐπιχειρημάτων ἡ ἀπόγνωσις εἰς ἣν ἔχουν περιέλθει τὰ Θέατρα, λόγῳ τοῦ ἐπαχθεστάτου φόρου, ἡ ἐλάττωσις τοῦ ὁποίου καὶ τὰς θεατρικὰς ἐπιχειρήσεις θ' ἀνακουφίσῃ καὶ ἔσοδα μεγαλείτερα εἰς τὸ Κράτος θὰ προσπορίσῃ:

Πρὸς τοὺς Ἀξιοτίμους Κους Κους
Πρόεδρον τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου
Ὑπουργὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ
Πρόεδρον τῆς Βουλῆς
Κύριε Πρόεδρε,

Τὸ Ἑλληνικὸν ἐπαγγελματικὸν θέατρον, τὸ ὁποῖον ἐκπροσωποῦν τὰ ὑποβάλλοντα εἰς Ὑμᾶς τὸ ὑπομνημα τοῦτο πέντε Σωματεια, ζητεῖ παρ' Ὑμῶν νὰ θελήσετε νὰ μελετήσετε τὸν τρόπον καθ' ὃν φορολογεῖται τὸ Θέατρον σήμερον παρὰ τοῦ Δημοσίου καὶ νὰ μεριμνήσετε ταχέως διὰ τὴν ἐπανόρθωσιν μιᾶς ἀδικίας, ἡ ὁποία προσγίνεται ὄχι διότι ὁ σχετικὸς υπ αριθ. 1257 τοῦ 1918 Νόμος, ὁ καὶ σήμερον ισχυων, εἶνε βαρυς, ἀλλα διοτι ἐφαρμοζεται κατὰ γραμμα καὶ ὀχι συμφώνως προς τὸ πνεῦμα τοῦ νομοθέτου, σήμερον, ὅτε ἐδημιουργήθησαν, λόγῳ τῆς μειώσεως τῆς κτητικῆς ἀξιας τῆς δραχμῆς, νέαι οἰκονομικαὶ συνθῆκαι εἰς τὴν χώραν·

Ἡ φορολογία αὕτη, ἐπιβληθεῖσα εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ἡ κτητικὴ ἀξία τοῦ ἐθνικοῦ νομίσματος εὑρίσκετο εἰς τὸ ἀκέραιον, ἦτο δικαια, ἐφ' ὅσον ἀνήρχετο εἰς 10 ο)ο μεχρι 15 ο)ο, δεδομένου ὅτι τὰ εισιτήρια τῶν θεάτρων ἐπωλοῦντο ἀντὶ 3 καὶ κατ' ἀνώτατον ὅριον μέχρι 10 δραχμῶν. Ἐκανόνιζε δὲ διὰ φορολογικῆς κλίμακος βαρύτερον ποσοστὸν μέχρι 50 ο)ο ἐπὶ τῶν τυχὸν ἀκριβωτέρων τῶν δραχμῶν 10 εἰσιτηρίων, ὡς ἡ περίπτωσις τῶν παραστάσεων ξένων θιάσων, διὰ νὰ προστατεύσῃ ἀκριβῶς τὸν Ἑλληνικὸν θίασον.

Ἀντιθέτως ὅμως σήμερον, ὁπότε ἡ κτητικὴ ἀξία τῆς δραχμῆς ἔχει μειωθῇ εἰς τὸ 1)16 περίπου τῆς ἀξίας ἣν εἶχε κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου τούτου, καὶ αἱ τιμαὶ τῶν εἰσιτηρίων τῶν θεάτρων ἔχουν κατὰ συνέπειαν αὐξηθῇ σημαντικῶς, ὁ αὐτὸς φορολογικὸς Νόμος ἐφαρμοζόμενος κατὰ τὴν τότε κλίμακα, ὄχι μόνον προστατευτικὸς ἔπαυσε νὰ εἶναι, ἀλλὰ κατέστη αὐτόχρημα καταστρεπτικὸς διὰ τὸ Ἑλληνικὸν θέατρον, ἐφ' ὅσον μᾶς ὑποχρεοῖ εἰς καταβολὴν 44 ο)ο ἕως 50 ο)ο ἐπὶ τῶν γενικῶν εἰσπράξεών μας, εἰς τὸ ἀνώτατον δηλ. ὅριον αὐτοῦ, προσηυξημένον κατὰ τὰς προστεθείσας ἔκτοτε φορολογίας καταναγκαστικοῦ δανείου καὶ αὐξηθείσης ἀδείας θεάματος, ὡς βλέπετε εἰς τὴν κάτωθι ἀνάλυσιν τῶν τιμῶν τῶν δύο βασικῶν εἰσιτηρίων τῶν θεάτρων:

Εἰσιτήριον καρέκλας

Λαμβάνει τὸ θέατρον καὶ τὸ Δημόσιον	Δρ.	35.—	ἤτοι 64 1)2 ο)ο
	»	19.20	» 35 1)2 ο)ο
Τιμὴ εἰσιτηρίου	»	54.20	100. — ο)ο

Εἰσιτήριον διακεκριμένης

Λαμβάνει τὸ θέατρον καὶ τὸ Δημόσιον	Δρ.	25.—	ἤτοι 70 ο)ο
	»	10.25	» 30 ο)ο
Τιμὴ εἰσιτηρίου	»	35.25	100 ο)ο

Ἐκ τῶν εἰς τὸ ταμεῖόν του καταβαλλομένων ὑπὸ τοῦ κοινοῦ ποσῶν ὀφείλει ὁ θιασάρχης, ἀφοῦ μετρήσῃ εἰς τὸ Δημόσιον τὸ 1)3 τοῦ συνόλου, νὰ καταβάλλῃ εἰς τὸν ἰδιοκτήτην τοῦ θεάτρου τὸ ἐνοίκιόν του, κυμαινόμενον μεταξὺ 20 καὶ 25 ο)ο ἐπὶ τῶν εισπράξεων του καὶ ἄλλα 6—12 ο)ο εἰς τοὺς θεατρικοὺς συγγραφεῖς (Νόμοι πνευματικῆς ἰδιοκτησιας), ἐκ δὲ τοῦ ἐναπομείναντος εἰς χεῖράς του, μικροῦ πλέον μέρους τῆς ἀξίας τῶν εἰσιτηρίων του, νὰ πληρώσῃ τοὺς μισθοὺς τοῦ προσωπικοῦ, τὴν μουσικήν, τὰς σκηνογραφίας, τὴν διαφήμησιν, τὰ ἑσπερινά του ἔξοδα κ.τ.λ.

Σᾶς βεβαιοῦμεν, Κύριε Πρόεδρε, ὅτι τοῦτο εἶνε ἀπολύτως ἀδύνατον. Ἀπόδειξις δὲ ἡ σημερινὴ κατάστασις τοῦ Ἑλληνικοῦ επαγγελματικοῦ θεάτρου. Ἐξαιρέσει δύο ἢ τριῶν οἰκονομικῶς εὐρώστων ἐπιχειρήσεων, αἱ ὁποῖαι εἶχαν χρηματικὰ ἀποθέματα καὶ ἠδύναντο νὰ ἀναπληρώνουν τὰς ζημίας διὰ τῶν κεφαλαίων των, οἱ λοιποὶ θίασοι ἢ ἔπαυσαν ἐργαζόμενοι, ἢ καὶ ἂν ἐξακολουθοῦν, δὲν πληρώνουν ὅμως παρὰ μικρὸν μέρος ἐκ τῶν συμπεφωνημένων μισθῶν εἰς τὸ ἐργαζόμενον προσωπικόν των, τὸ ὁποῖον δέχεται εἰσέτι καὶ ὑπομένει, ἀναλογιζόμενον ὅτι κινδυνεύει καὶ τὸ ὀλίγον τοῦτο νὰ χάσῃ.

Πρὸς θεραπείαν τούτων καὶ πρόληψιν τῆς ὁλοσχεροῦς καταστροφῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ θεάτρου, ζητοῦμεν, Κύριε Πρόεδρε, ὄχι μείωσιν τοῦ φόρου Δημοσίων θεαμάτων, ἀλλὰ ἐφαρμογὴν τῆς δικαίας ἀντιλήψεως τοῦ νομοθέτου; ἤτοι

Νὰ φορολογούμεθα πρὸς 10 ο)ο

ἐφ' ὅσον θὰ πωλῶμεν τὰ εἰσιτήριά μας πρὸς ποσὸν δραχμῶν ἀντίστοιχον κατ' ἀξίαν πρὸς τὰς τότε 3—5 δραχμὰς καὶ ὡς τοιοῦτος προτείνομεν τὸ ποσὸν τῶν Δρχ· 20 (τῶν λαϊκῶν θεάτρων).

Νὰ φορολογούμεθα πρὸς 15 ο)ο

ἐφ' ὅσον θὰ πωλῶμεν τὰ εἰσιτήριά μας πρὸς ποσὸν δραχμῶν ἀντίστοιχον κατ' ἀξίαν πρὸς τὰς τότε 10 δραχμὰς καὶ ὡς τοιοῦτον προτείνομεν τὸ ποσὸν τῶν Δρχ· 20—50.

Νὰ φορολογούμεθα δὲ ἄνω τῶν 15 ο)ο καὶ μέχρι 50 ο)ο

κατὰ κλίμακα πάντοτε ἐπὶ τῶν εἰσιτηρίων τῶν πωλουμένων ἄνω τῶν Δρχ· 50, τῶν πολυτελείας οὕτως εἰπεῖν, ὡς εἶνε σήμερον τὰ εἰσιτήρια ξένων θιάσων, ἐκτάκτων τιμητικῶν παραστάσεων κ.τ.λ.

Διὰ τοῦ τρόπου τούτου:

1) Δὲν θὰ ζημιωθῇ τὸ Δημόσιον ταμεῖον, διότι θὰ εἰσπράττῃ καὶ παρὰ νέων θεατρικῶν ἐπιχειρήσεων, αἱ ὁποῖαι ἀσφαλῶς τότε θὰ συγκροτηθοῦν καὶ ἐπὶ πολὺ μεγαλειτέρου ἀριθμοῦ εἰσιτηρίων ἐκ τῆς συρροῆς τοῦ κόσμου, ἡ ὁποία θὰ σημειωθῇ εἰς τὰ θέατρα, λόγῳ τοῦ ἐκπεσαοῦ τῆς ἀξίας τοῦ εἰσιτηρίου, εἰς ἣν δυνατὸν νὰ προβοῦν οἱ θιασάρχαι.

2) Θὰ ἀνακουφισθῇ σημαντικῶς τὸ θέατρον τὸ ὁποῖον, ὡς γνωρίζετε, διέρχεται μεγάλην οἰκονομικὴν κρίσιν καὶ θὰ δυνηθοῦν οἱ θιασάρχαι νὰ συνεχίσουν τὰς ἐπιχειρήσεις των καὶ νὰ ἀνταποκρίνωνται ἀκεραίως εἰς τὰς ὑποχρεώσεις των ἀπέναντι τοῦ προσωπικοῦ των καὶ τῶν τρίτων.

3) Ὑπάρχει τὸ ἐνδόσιμον ν' αὐξηθοῦν οἱ πόροι τοῦ Ταμείου Συντάξεως χάρις εἰς τὴν ἐλπιζομένην αὔξησιν τῶν εἰσιτηρίων, καθόσον ἡ σήμερον ἀπονεμομένη οὐδὲ διὰ τὰς στοιχειώδεις ἀνάγκας τῆς ζωῆς ἐπαρκεῖ.

Ἡ πεποίθησίς μας εἰς τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα μᾶς ἔφερεν ἐνώπιόν σας, Κύριε Πρόεδρε, ἐνῷ καλῶς γνωρίζομεν τὰς μεγάλας χρηματικὰς ἀνάγκας τοῦ Κράτους, διότι εἴμεθα βέβαιοι ὅτι μία σύντομος δικαία ἀπόφασίς σας, χωρὶς καθόλου νὰ βλάψῃ τὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους, θὰ σώσῃ ἀπὸ ἀσφαλοῦς καταστροφῆς τὸ Ἑλληνικὸν θέατρον, καὶ ὡς ἐπιχείρησιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς εἰς αὐτὸ κατὰ χιλιάδας ἐργαζομένους οἰκογενειάρχας, δι' ὃ καὶ ἡνώθησαν ὅλοι εἰς τὴν παρ' Ὑμῖν εὐλαβῆ ἐνέργειαν ταύτην.

Μετὰ τιμῆς

Διὰ τὴν Ἑταιρείαν τῶν Ἑλλήνων Θεατρικῶν Συγγραφέων:

Ν. Λάσκαρης. Μ. Λιδωρίκης, Θ. Σακελλαρίδης, Θ. Ν. Συναδινός.

Διὰ τὸ Σωματεῖον Ἠθοποιῶν:

Π. Καλογερῖκος, Ν. Παρασκευόπουλος, Σπ. Μπολίνης.

Διὰ τὴν Ἕνωσιν Ἰδιοκτητῶν, Διευθυντῶν Θεάτρων καὶ Θεαμάτων:

Ἐδ. Φύρστ. Ι. Παπαϊωάννου. Γ. Χέλμης.

Διὰ τὸν Πανελλήνιον Μουσικὸν Σύλλογον:

Δ. Λαυράγκας. Π. Καλομοίρης. Κ. Παπαδημητρίου.

Διὰ τὸ Σωματεῖον Τεχνιτῶν Θεάτρου:

Χρ. Ταβουλάρης, Γρ. Μαυρειδόπουλος. Θ. Σεμιτέκολος.

ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΕΙΟΥ
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΜΠΑΜΙΑΣ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΚΗΝΗ ΕΙΣ ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟΝ

ΜΙΜΟΙ ΚΑΙ ΜΙΜΑΔΕΣ

Ι' ΑΝΑΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ.-ΗΘΟΠΟΙΟΙ ΑΓΙΟΙ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ 40ὸν φύλλον)

Τὸν γελωτοποιὸν τοῦτον ἔλαβον πολλάκις ὡς ἐπιχείρημα οἱ Πατέρες πρὸς ἐξευτελισμὸν τοῦ μιμικοῦ θεατρου· οὕτως ὁ ἅγιος Ἀμφιλόχιος θέλων νὰ ἐκμηδενίσῃ τὸ θέατρον ἐν γένει, οὔτε περὶ τραγῳδίας, οὔτε περὶ κωμῳδίας λαλεῖ, ἀλλὰ μόνον περὶ τοῦ γελωτοποιοῦ.

Μίση θεάτρων, θηρίων, ἱπποδρόμων
ἄσεμνον ὠδήν, δύσεριν κακῶν θέαν,
βίου ματαιότητα, ὕδραν ἡδονῶν,
ανδρῶν ἀσελγῶν ἀπρεπῆ μαθήματα,
οἷς οὐδέν ἐστιν αἰσχρὸν ἢ τὸ σωφρονεῖν·
οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν αισχύνης ὑπηρέται
τέχνην ἔχουσι τὸ φρονεῖν ταῖς ὕβρεσι,
μίμοι γελοίων κονδύλοις εἰθισμένοι
αἰδὼ τεμόντες τοῖς ξυροῖς πρὸ τῶν τριχῶν,
ἀσελγὲς αἰσχρότητος ἐργαστήριον,
οἷς πάντα πάσχειν καὶ παθεῖν ἃ μὴ θέμις
ἐν ταῖς ἀπόντων ὄψεσι, τέχνης μέρος. (1)

Ὁ Χρυσόστομος διέσωσε πολλὰ χαρακτηριστικὰ τῶν τότε μίμων, ὡς τῶν ὑπ' αὐτῶν παριστανομένων κωμῳδιῶν καὶ ἀδομένων ἀσμάτων, οὐδεὶς ὅμως δίδει ἀκριβεστέραν ἰδέαν περὶ τοῦ βυζαντινοῦ μίμου ἢ ὁ ἐκ Κάζης ἀπολογητὴς αὐτῶν.

Κατὰ τὸν Χορίκιον προσόντα καλοῦ μίμου ἐθεωροῦντο ἡ καλλιφωνία, γλώσσης εὔροια, φυσικὴ ὑπόκρισις καὶ ἐντελὴς γνῶσις τοῦ χοροῦ καὶ τῆς χειρονομίας. Ὁ τέλειος μῖμος ἐθεωρεῖτο πάντοτε δεύτερος καλοῦ τραγῳδοῦ.

Οἱ μῖμοι ἐλάτρευον, ὡς οἱ ἄλλοι σκηνικοί, τὸν Διόνυσον καὶ ἐθεώρουν ἐφευρέτην τῆς τέχνης των οὐχὶ ὡς οἱ ἀρχαῖοι τὸν Συρακούσιον Σώφρονα, ἀλλὰ τὸν κωμικὸν Φιλήμονα. Ἀρχόμενοι τῆς παραστάσεως ἀπέτεινον δέησιν πρὸς τὰ ἀκροατήρια, ὅπως ἀκροασθοῦν αὐτοὺς ἱλαρῶς· παρίστανον δὲ ἰδίως τὰς κωμῳδίας τοῦ Φιλήμονος καὶ Μενάνδρου, σπανιώτερον δὲ τὰς τοῦ Ἀριστοφάνους. Ἐνίοτε ὅμως ἔπαιζον καὶ σκηνὰς τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, πιθανῶς παρῳδοῦντες τοὺς Ὁμηρικοὺς ἥρωας. Πλὴν τῶν ἀρχαίων δραμάτων παρίστων καὶ σύγχρονα, εἰς ἃ διεκωμῳδοῦντο αἱ κοινωνικαὶ καὶ πρὸ πάντων αἱ πολιτικαὶ κακίαι. Τὸ ἔργον τοῦτο θεωρεῖ ὁ Χορίκιος ὡς σωτήριον, ὡς σωφρονίζον τοὺς ἄρχοντας καὶ κωλύον αὐτοὺς ν' ἀδικοῦν.

Οἱ μῖμοι παρίστανον τὴν νύκτα, εἰς δὲ τὰς παραστάσεις των παρευρίσκοντο, πλὴν τῶν ἀνδρῶν, καὶ γυναῖκες, καὶ μάλιστα παρθένοι τῆς μέσης καὶ ἀνωτάτης κοινωνικῆς τάξεως. Πολλοὶ τῶν θεατῶν, ὡς σήμερον, παρευρίσκοντο εἰς ὡρισμένα τῶν δράματος μέρη, μετὰ τὴν ἀκρόασιν τῶν ὁποίων ἀπεχώρουν τοῦ θεάτρου.

Ἡ συνοδεύουσα τὰς παραστάσεις μουσικὴ τοσοῦτον ἔθελγε τὰ ἀκροατήρια, ὥστε τὰ μιμικὰ ἄσματα ἤδοντο παρὰ πάντων εἰς τὰς ὁδούς, ὡς τὰ τῶν σήμερον γαλλικῶν ὀπερεττῶν. Ἐξέχοντες πολῖται δὲν ἐθεώρουν ἄκοσμον νὰ παριστάνουν μιμικὰ δράματα ἐν καιρῷ δημοσίων ἑορτῶν, οἱ δὲ Καισαρεῖς τόσον ἠγάπων τοὺς μίμους, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ σοφισταὶ κατήρχοντο εἰς τὴν σκηνήν.

Οἱ εἰς τὰ ἐπαρχιακὰ θέατρα, διαπρέποντες μῖμοι, προσεκαλοῦντο εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ γενναίως ἀμειβόμενοι ὑπὸ τοῦ βασιλέως, παρίστανον εἰς τ' ἀνάκτορα, κατὰ τὴν ἑορτὴν ἰδίως τῶν Καλανδῶν, διάφορα δράματα ἐνώπιον τῶν ὑποψηφίων, τῆς συγκλήτου καὶ τοῦ βασιλέως. Τοιοῦτοι ἀναφέρονται ὑπὸ Χορικίου δύο Γαζαῖοι ἀδελφοί, πιθανῶς ὁ Ζαχαρίας καὶ ὁ Φίλιππος.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ μνημείου πληροφορούμεθα ὅτι οἱ τραγῳδοὶ ἐτιμῶντο πλειότερον τῶν μίμων, καὶ ὅτι οἱ παιδαγωγοί, μὴ δυνάμενοι νὰ φοιτοῦν εἰς τὰ θέατρα τῶν μίμων, ἐδίδασκον τοὺς παῖδας παραστάσεις κλασικῶν δραμάτων.

Ὑπερασπιζόμενος τοὺς μίμους ὁ Χορίκιος λέγει ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ θεοὶ παρ' Ὁμήρῳ μιμοῦνται, ὅτι ὁ Πλάτων δὲν θὰ ἔγραφε τοὺς ἀθανάτους διαλόγους του ἄνευ τῶν μίμων τοῦ Σώφρονος, καὶ ἐπὶ τέλους ὁ Διόνυσος, ἐλεήσας τὴν ἀνθρωπίνην δυστυχίαν, ἐδώρησεν ἡμῖν τὸν μῖμον, ὅστις κατορθοῖ νὰ μεταβάλλῃ τὴν λύπην εἰς εὐθυμίαν.

Ἡ κυριωτέρα κατὰ τῶν μίμων κατακραυγὴ ἦτο ὅτι, προτιμῶντες τὴν μέσην Ἀττικὴν κωμῳδίαν, παρίστανον πολλάκις ἀναιδεῖς σκηνάς, καὶ πρὸ πάντων μοιχείας, ἀλλ' ὁ Χορίκιος καταστρέφει τὸν ἀνόητον τοῦτον ἰσχυρισμόν, λέγων ὅτι πάντα τὰ δράματα ταῦτα ἦσαν ἠθικά, ἀφοῦ τελικὸς αὐτῶν σκοπὸς ἦτο ἡ τιμωρία τοῦ περιϋβρίσαντος τὴν ἠθικὴν ἐγκλήματος, «ἀσκεῖ γὰρ τὸ σεμνὸν, ἔνθα τὸ φαῦλον ἁλίσκεται».

Ὁ ἀναγινώσκων τὴν ἀπολογίαν τῶν μίμων ὡς καὶ τ' ἄλλα τοῦ Χορικίου καὶ πάντων τῶν τότε σοφιστῶν συγγράμματα ἀπορεῖ ἂν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἦσαν χριστιανοί· οἱ θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου βασιλεύουν ἀκόμη, καὶ οὔτε κἂν κατ' ὄνομα μνημονεύεται ὁ χριστιανισμός. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι διὰ τῆς βίας ὁμολογήσαντες τὴν νέαν θρησκείαν οἱ σοφισταὶ οὗτοι ἀνέκραξαν ἐν τῷ βαπτίσματι ὡς ὁ Γέσσιος τὸν Ὁμηρικὸν στίχον:

Αἴας δ' ἐξαπόλωλεν ἐπὶ πίεν ἁλμυρὸν ὕδωρ,
καὶ ζητήσαντες ὡς ψευδοχριστιανοὶ κατέβησαν εἰς τὸν τάφον ὡς ἀληθεῖς Ἕλληνες.

(Ἀκολουθεῖ)

(1) Ἁγίου Ἀμφιλοχίου ἐπιστολὴ πρὸς Σέλευκον.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΘΕΑΤΡΟΥ

Η ΝΕΑ ΕΦΟΡΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ἐγκρίσει τῶν Ὑπουργείων Ἐθνικῆς Οἰκονομίας καὶ Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, ἐπαναδιορίζονται, ληξάσης τῆς θητείας των, ὡς ἀντιπρόσωποί των μέλη τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς Θεάτρου οἱ κ.κ. Θεόδωρος Συναδινός, θεατρικὸς συγγραφεὺς καὶ ὁ κ. Ἰωάννης Μιχαλόπουλος, διευθυντὴς τῆς Στατιστικῆς τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Οἰκονομίας.

Ὁμοίως ἐγκρίσει τῶν αὐτῶν Ὑπουργείων καὶ κατόπιν ἐγγράφου τοῦ Σωματείου Ἠθοποιῶν, διορίζονται, ληξάσης τῆς ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τῆς Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς Θεάτρου θητείας των, μέλη τῆς Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς οἱ κ.κ. Ἐμμαν. Καντιώτης, Γεώργ. Σαραντίδης, Κωνστ. Νέζερ, καὶ ἀναπληρωταί των οἱ κ.κ. Ἠλ. Βεργόπουλος, Σπ. Μπολίνης, Ἠλ. Θεοδώρου.

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

ΤΟ ΩΔΕΙΟΝ ΚΑΒΑΛΛΑΣ

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΤΟΥ ΑΘΑΝΑΤΟΥ ΜΠΕΤΤΟΒΕΝ

Τὸ ὑπὸ τῆς Μουσικῆς Ἑταιρείας Καβάλλας ἱδρυθὲν Ὠδεῖον ἔδωκε τὴν 30ὴν π. μηνὸς εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ θεάτρου «Ὀλύμπια» μεγάλην συναυλίαν εἰς μνήμην τοῦ μεγάλου μουσουργοῦ Λουδοβίκου Μπετόβεν, τῇ συμπράξει τῆς ὀρχήστρας τοῦ Ὠδείου, διευθυνομένης ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ὠδείου κ. Ἀλεξάνδρου Μπλέννωβ, κ. Λόλα Μπεριζόφσκυ (πιάνο) καὶ κ. Λ. Παναγοπούλου, σολίστ εἰς τὴν Ὀρχήστραν.

Κατὰ τὴν συναυλίαν, ἡ ὁποία ἐσημείωσεν ἀληθινὴν ἐπιτυχίαν, ἐξετελέσθησαν:

1) «Πένθιμον ἐμβατήριον» ἐκ τῆς τρίτης Συμφωνίας «Ἡρωϊκῆς».

2) α) Δ' μέρος ἐκ τῆς σονάτας Ἔργον 24 «Ἀνοιξιάτικη σονάτα».

β') «Μενουέττο» ἀριθ. 2.

3) Η Συμφωνία Ἔργου 36.

4) Τὰ πλάσματα τοῦ Προμηθέως, μπαλέττο ἔργου 43.

5) Κονσέρ διὰ πιάνο συνοδείᾳ ὀρχήστρας ἔργον 37.

6) Εἰσαγωγὴ διὰ τὸ ἔργον τοῦ Γκαῖτε «Ἔγμοντ» ἔργον 44.

Σημειοῦμεν εὐχαρίστως τὴν ἀνωτέραν παντὸς ἐπαίνου δρᾶσιν τῆς ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ἐπιλέκτου μέλους τῆς κοινωνίας Καβάλλας κ. Τερμεντζῆ, ἀλματικῶς προοδευούσης Μουσικῆς Ἑταιρείας, ἐπιφυλασσόμενοι ὅπως ἐκτενέστερον ἐκθέσωμεν εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον μας τὰ τῆς δράσεως τοῦ Ὠδείου, τόσον δεξιῶς διευθυνομένου ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ καλλιτέχνου κ. Ἀλεξάνδρου Μπλέννωβ.

ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΠΕΝΘΗ

ΘΩΜΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΧΑΝΟΝΤΑΙ

Κατόπιν ὀλιγοημέρου ἀσθενείας ἀπεβίωσεν εἰς τὸ Γαλλικὸν Νοσοκομεῖον ὁ Θωμᾶς Οἰκονόμου, ἄλλοτε σκηνοθέτης καὶ διευθυντὴς τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου.

Τὸ ὄνομα τοῦ Θωμᾶ Οἰκονόμου ἔχει στενῶς συνδεθῇ μὲ τὴν ἱστορίαν τοῦ θεάτρου μας, χάριν τῆς προόδου του ὁποίου ἦλθεν ἐκ Γερμανίας, ὅταν προσεκλήθη νὰ διδάξῃ κατὰ τὸ 1900 εἰς τὴν τότε ἱδρυθεῖσαν Βασιλικὴν Δραματικὴν Σχολήν.

Σκηνοθετῶν βραδύτερον εἰς τό, μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς Σχολῆς, ἱδρυθὲν Βασιλικὸν Θέατρον, προσέφερεν ἀληθινὰς ὑπηρεσίας μὲ τὴν ἀληθῶς ἐπιστημονικὴν ἀναβίβασιν τῶν ἐκλεκτοτέρων ἔργων τοῦ παγκοσμίου δραματολογίου, ἡ ἐμφάνισις τῶν ὁποίων χάρις εἰς τὸν Θωμᾶν Οἰκονόμου ἀπετέλεσεν ἕνα ἰδιαίτερον σταθμὸν εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ νεοελληνικοῦ θεάτρου.

Ἀλλ' αἱ συνθῆκαι ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐργάζεται τὸ θεατρόν μας, συνθῆκαι ὄχι βεβαίως καλλιτεχνικαί, δὲν ἐπέτρεψαν εἰς τὸν Θωμᾶν Οἰκονόμου νὰ συνεχίσῃ τὴν φωτεινὴν δρᾶσίν του καὶ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ ἐπαγγελματικοῦ θεάτρου, διὰ τὴν πρόοδον τοῦ ὁποίου θὰ ἦτο ἕνας πολύτιμος παράγων, ἂν καταλλήλως ἐχρησιμοποιεῖτο.

Ἀτυχῶς τόσον διὰ τὸν Θωμᾶν Οἰκονόμου ὅσον καὶ διὰ τὸ θέατρόν μας, ἡ ἄκαμπτος περὶ ἀπολύτου πειθαρχίας ἀρχή του, ἡ ὁποία θαυματουργεῖ εἰς τὰς ξένας σκηνάς, ὄχι μόνον δὲν κατενοήθη ἀλλὰ καὶ τελείως παρεξηγήθη ἀπὸ τὸν περίφημον τράχηλον τοῦ Ἕλληνος ποῦ δὲν ὑποφέρει ζυγόν (;), ἔχει στήσει τεράστιον βωμὸν εἰς τὸ Ἐγώ του αὐτολατρεύεται καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ παραπαίῃ ἐνῷ συγχρόνως φρονεῖ ὅτι ἔφθασεν εἰς τὸ μὴ περαιτέρω τῆς καλλιτεχνικῆς του σταδιοδρομίας.

Καὶ ὁ Θωμᾶς Οἰκονόμου, ἄξιος ἀπείρως καλλιτέρας τύχης, κουρασμένος, ἀποκαμωμένος, ἀηδιασμένος ἔζησε στὴ θεατρική μας Σαχάρα, ὥς ποῦ ἄφησε τὴν τελευταία πνοή του σ' ἕνα κρεββάτι νοσοκομείου.

* * *

Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Σωματείου Ἠθοποιῶν συνελθοῦσα ἐκτάκτως ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἐκλεκτοῦ καλλιτέχνου καὶ ἀπομάχου μέλους τοῦ Σωματείου Θωμᾶ Οἰκονόμου ψηφίζει:

1) Νὰ κηδευθῇ δαπάναις τοῦ Σωματείου.

2) Νὰ παρακολουθήσῃ τὴν κηδείαν ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ ἐν σώματι.

3) Νὰ παρακληθοῦν τὰ μέλη ὅπως συνοδεύσουν τὸν μεταστάντα μέχρι τῆς τελευταίας του κατοικίας.

4) Νὰ κατατεθῇ στέφανος ἐκ μέρους τοῦ Σωματείου.

5) Νὰ ἐκφωνηθῇ ἐπικήδειος ὑπὸ τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς.

6) Νὰ ἐκφρασθοῦν συλλυπητήρια εἰς τοὺς οἰκείους του.

Ἀθῆναι 22 Μαρτίου 1927

Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς	Ὁ Προϊστάμενος
Π. ΚΑΛΟΓΕΡΙΚΟΣ	**ΗΛ. ΒΕΡΓΟΠΟΥΛΟΣ**

* * *

Ἐπίσης ἡ Ἑταιρεία τῶν Ἑλλήνων Θεατρικῶν Συγγραφέων ἐξέδωκε τὸ ἀκόλουθον ψήφισμα:

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Ἑταιρείας τῶν Ἑλλήνων Θεατρικῶν Συγγραφέων συνελθὸν ἐκτάκτως ἐπὶ τῇ ἀναγγελίᾳ τοῦ θανάτου τοῦ Θωμᾶ Οἰκονόμου διατελέσαντος διευθυντοῦ τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου καὶ καθηγητοῦ τῆς Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς Θεάτρου, ἀποφασίζει:

1) Νὰ διακοπῶσιν εἰς ἔνδειξιν πένθους αἱ ἐργασίαι τῆς Ἑταιρείας ἐπὶ τριήμερον.

2) Ν' ἀποχαιρετήσῃ τὸν νεκρὸν ἐν τῷ ναῷ ἐκ μέρους τῆς Ἑταιρείας ὁ ἑταῖρος αὐτῆς κ. Δ. Μπόγρης.

3) Νὰ παρακολουθήσουν τὴν κηδείαν πάντες οἱ ἑταῖροι αὐτῆς, καὶ

4) Ν' ἀποσταλῶσι συλλυπητήρια γράμματα τῇ οἰκογενείᾳ τοῦ μεταστάντος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 22 Μαρτίου 1927

Ὁ Πρόεδρος	Ὁ Γραμματεὺς
Ν. ΛΑΣΚΑΡΗΣ	Σ. ΠΟΤΑΜΙΑΝΟΣ

* * *

Τὴν Τρίτην 22αν π. μηνὸς περὶ ὥραν 4ην μ.μ. ἐψάλη ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου, παρισταμένου πολλοῦ κόσμου λογίων, ἠθοποιῶν καὶ ἄλλων ἐκτιμώντων τὸ ἔργον τοῦ Θωμᾶ Οἰκονόμου.

Στεφάνους κατέθεσαν:

*Τὸ Σωματεῖον Ἠθοποιῶν, ἡ Ἕνωσις Συντακτῶν, ἡ κ. Μαρίκα Κοτοπούλη, τὸ Ἑλληνικὸν Ὠδεῖον, ὁ κ. Μιχαὴλ Ἀργυρόπουλος βουλευτής, σταυροὺς δὲ οἱ μαθηταὶ τῆς Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς Θεάτρου, ὁ κ. Δημ. Μπόγρης ἐκ μέρους τῆς Ἑταιρείας τῶν Θεατρικῶν Συγγραφέων, ἡ ἀπόμ

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΚΡΙΣΕΙΣ

ΑΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΟ...

Ἡ σκηνὴ στὴ Λάρισσα, ὅπου ἡ κ. Μαρίκα Κοτοπούλη μὲ τὸν θίασόν της ἔδωκε τέσσαρας παραστάσεις.

Κατὰ λάθος τοῦ εἰσιτηριοπώλη πουλήθηκαν αἱ θέσεις ποὺ εἶχαν ὁρισθῆ γιὰ τὰς ἀρχάς.

Αὐτὸ ἔφθασε γιὰ νὰ κάνη τὸν ἐκεῖ διευθυντὴ τῆς Ἀστυνομίας νὰ ξεχάση τελειωτικὰ τὸν ἑαυτό του καὶ τὸ ἀξίωμά του καὶ νὰ φερθῆ στὴν κ. Κοτοπούλη, ἀνεύθυνη τέλεια γιὰ τὸ λάθος, μ' ἕναν τρόπο ποὺ φεύγει ἀπὸ τὰ ὅρια κάθε χαρακτηρισμοῦ, καὶ δείχνει ὁλοφάνερα πῶς δὲν παίζουν σοβαρὸ ρόλο στὴν ἐκτίμησι τῶν ὀργάνων τῆς τάξεως ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν ἀποστολὴ νὰ μορφώνουν πνευματικά, ἐκπολιτιστικὰ τὸν κόσμο.

Καὶ τὸ μὲν κοινὸν ποὺ ἔμαθε τὰ διατρέξαντα ἔκαμε τὸ καθῆκόν του μὲ βοὴ γιὰ τὸν θερμόαιμο ἀστυνομικὸ καὶ μὲ χειροκροτήματα γιὰ τὴν κ. Κοτοπούλη.

Μένει ὅμως νὰ μάθωμε τὴν ἐνέργεια τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν γιὰ νὰ ἰδοῦμε τὴν διαφορὰ τῆς ἀντιλήψεως ποὺ ὑπάρχει μεταξὺ προϊσταμένου καὶ ὀργάνων ποὺ ἔχουν τὴν ἀξίωσι νὰ δίνουν τὸ παράδειγμα τῆς τάξεως καὶ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὴν ἀξιοπρέπειαν τῶν πολιτῶν, καὶ μάλιστα τώρα ποὺ συζητεῖται ποιὸ ἀπὸ τὰ δύο ἀστυνομικὰ σώματα εἶνε τὸ καλλίτερο...

Μὴ χειρότερα!

* * *

Ο ΠΑΡΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ...

Ὁ ἐξαφανισθεὶς ἐργοδότης (;) τοῦ θεάτρου Ἀπόλλωνος ἀξιότιμος κ. Σάββας Κωνσταντινίδης, κατ' ἀνταπόκρισιν εἰς τὸν «Ἐλεύθερον Λόγον» τῆς 18—19 π. μηνός, εὑρίσκεται σὲ Παρίσι, ὅπου ὄχι μόνον κάνει ὑγιεινοὺς περιπάτους, ἀλλὰ δίνει καὶ συνεντεύξεις καὶ ἐκφέρει γνώμας περὶ θεάτρου, ἠθοποιῶν συγγραφέων κλπ.

Ἀπὸ τὴν περίφημη αὐτὴ συνέντευξι μάθαμε πῶς ἀδικήσαμε ὅλοι μας τὸν ἀναμορφωτὴ τοῦ θεάτρου μας, πῶς τὸν παραγνωρίσαμε καὶ δὲν εἴμαστε ὅλοι μας πέρα-πέρα ἀντάξιοι τῆς μορφώσεώς του καὶ τῶν μεγάλων ἀνακαινιστικῶν ὀνείρων του.

Βάϊ—βάϊ—βάϊ θράσος... Μὰ ἔννοια σου ἐφέντη μου, κι' ὅλα διορθώνονται. Μιὰ καὶ δὲν σ' ἀναγνωρίσαμε ἡμεῖς ἐδῶ, ἔχεις αὐτοῖ ἐλεύθερο στάδιο ν' ἀναδειχθῆς, κι' ἂν σ' ἀρέση, μπάρμπα Λάμπρο, ξαναπέρασ' ἀπ' τὴ Ἄνδρο...

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΙΑ ΤΟΝ Θ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Ἀθῆναι, 24 Μαρτίου 1927
Σωματεῖον Ἑλλήνων Ἠθοποιῶν

Κύριε Πρόεδρε,

Νὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σᾶς εὐχαριστήσω ὡς συγγενὴς τοῦ μακαρίτου Θωμᾶ Οἰκονόμου—ἄν καὶ ἡ Τέχνη του εἶνε ὁ πλησιέστερος συγγενής του—διὰ τὸ πονετικὸν ἐνδιαφέρον σας κατὰ τὴν ἀσθένειαν καὶ τὴν κηδείαν του. Ἡ τόσον θερμὴ ἐκδήλωσις τῆς εὐγενοῦς αὐτῆς ἀλληλεγγύης μᾶς δείχνει καὶ ἐμπράκτως πόσον δίκαιον εἶχεν ἐκεῖνος ν' ἀφιερώση τὴν ζωήν του εἰς τὴν Τέχνην, χάριν τῆς ὁποίας καὶ ἀπέθανεν. Ἂς μένη σύμβολον ὁ θάνατός του τῆς λατρείας πρὸς αὐτὴν καὶ ἀγάπης πρὸς τοὺς ὁμοτέχνους.

Μὲ περισσὴν ἐκτίμησιν
ΜΙΧ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ
Βουλευτὴς Ἀθηνῶν

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ἐξεδόθησαν:

: Τοῦ «Φιλοτέχνου» τὸ τεῦχος Φεβρουαρίου ἀριθ. 7 μ' ἐκλεκτὴ ὕλη. Συνδρ. γιὰ ἕνα χρόνο δρ. 100. Βόλος.

: «Τὰ Νεοελληνικὰ Γράμματα» — βιβλίο ἕκτο Μάρτης 1927 — τὸ μηνιαῖο λογοτεχνικὸ περιοδικὸ τοῦ ἐκλεκτοῦ λογοτέχνη κ. Γιάννη Μουρέλλου. Ἡράκλειο Κρήτης.

Τὸ περιοδικὸ τοῦ κ. Μουρέλλου εἶνε ἄξιο νὰ ὑποστηριχθῆ ἀπὸ ὅλους ἐκείνους ποὺ νοιώθουν τί θὰ πῆ Γράμματα καὶ Τέχναι.

: «Στίχοι» ὑπὸ Δώρας Μοάτσου 1915—1920 καὶ 1920—1927, συλλογὴ ποιημάτων ποὺ τὸ καλλίτερό τους χαρακτηριστικὸ εἶνε μιὰ ἀνεπιτήδευτη ἁπλότης μαζὶ μὲ βαθὺ αἴσθημα.

ΜΙΑ ΑΠΟΡΙΑ

Δι' ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς ξένους θιάσους ποὺ ἐνεφανίσθησαν ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ ἐν Κων)πόλει Γαλλικοῦ θεάτρου, καθὼς καὶ διὰ κάθε ἄλλο θέαμα ἡ ἐκεῖ ἐκδιδομένη ἐφημερὶς «Μεταρρύθμισις» στερεοτύπως ἐπανελάμβανε τὴν αὐτὴν ἐπῳδὸν δηλ. ὅτι αἱ παραστάσεις διεξήχθησαν πρὸ κενῶν καθισμάτων, τὰ ἔργα καὶ τὸ προσωπικὸν ἀνάξια λόγου καὶ τὰ τούτοις ὅμοια.

Ἀντιθέτως ὅλος ὁ ἄλλος τύπος ἑλληνικὸς καὶ τουρκικὸς ἐξεφράσθη εὐμενέστατα διὰ τοὺς ξένους θιάσους καὶ τοὺς καλλιτέχνας τῆς μουσικῆς κυριολεκτικῶς ἀντιμέτωπος εἰς τὰς κρίσεις του πρὸς τὸν πάντοτε ὀξύχολον καὶ ἀνικανοποίητον κριτικὸν τῆς «Μεταρρυθμίσεως».

Καὶ ἐγεννήθη κατὰ φυσικὸν λόγον ἡ εὔλογος ἀπορία:

Μήπως ἔχει κάποιον λάκκον ἡ ὑπόθεσις;

Διατυποῦμεν αὐτὴν τὴν ἐρώτησιν ἐκ καθήκοντος χρονογραφικοῦ καὶ κυρίως χάριν μερικῶν συνδρομητῶν καὶ ἀναγνωστῶν μας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῶν ὁποίων τὴν δικαίαν ἀπορίαν συμμεριζόμεθα καὶ διερμηνεύομεν.

ΤΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ ΤΗΣ κ. Μ. ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ

ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΑΦΗΓΗΣΙΣ

Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ κ. Γ. ΧΕΛΜΗ

Εἰς τὴν Ἀξιότιμον Ἐκτελεστικὴν Ἐπιτροπὴν
Σωματείου Ἑλλήνων Ἠθοποιῶν
Ἐνταῦθα

Μὲ κατάπληξιν σᾶς ἀναφέρω ἕνα γεγονὸς πρωτοφανοῦς βαρβαρότητος εἰς τὰ θεατρικὰ χρονικὰ τοῦ τόπου μας.

Ἡ Κα Μαρίκα Κοτοπούλη μετὰ τοῦ θιάσου της ἐπιστρέφουσα ἐκ Θεσσαλονίκης ἔδωσε δύο παραστάσεις εἰς τὴν Λάρισαν. Λόγῳ τῆς κοσμοσυρροῆς ὁ ταξιθέτης τῆς πλατείας παρεχώρησεν εἰς ἄλλους κατὰ λάθος δύο καθίσματα προοριζόμενα διὰ τὸν κ. Μέραρχον καὶ τὸν κ. Εἰσαγγελέα, εἰς τρόπον ὥστε ἀμφότεροι ἠναγκάσθησαν νὰ παρακολουθήσουν τὴν πρώτην πρᾶξιν ὄρθιοι. Ἡ Κα Μαρίκα Κοτοπούλη ἀντιληφθεῖσα τὸ ἄτοπον, καίτοι οὐδεμίαν εὐθύνην εἶχε διὰ τὴν τάξιν τῆς πλατείας. ὑπηρεσίαν ἀνήκουσαν εἰς τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ Θεατρῶνου Λαρίσης, ἀπέστειλε κατὰ τὸ διάλειμμα ἠθοποιὸν πρὸς αὐτόν, ὅπως διορθωθῆ τὸ ἐν λόγῳ ἄτοπον. Πρὶν ὅμως ἐπανέλθῃ ὁ ἀποσταλεὶς ἠθοποιὸς εἰσέβαλεν ἐντὸς τῶν παρασκηνίων ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας Λαρίσης Παπασταθόπουλος, ἄνευ οὐδεμίας προεισαγωγῆς, ἀπηυθύνθη μαινόμενος πρὸς τὴν Καν Μαρίκαν Κοτοπούλη καὶ τῆς εἶπε τὰς ἀκολούθους φράσεις: «Ἔλα δῶ μωρὴ νὰ πληρώσῃς πίσω τὰ λεπτὰ ποῦ ἦλθες νὰ καταχρασθῆς τὸν κόσμον». Εἰς παρατήρησιν τῆς κ Κοτοπούλη ὅτι αὐτὴ δὲν εὐθύνεται καὶ ὅτι ὀφείλει νὰ μὴ λησμονῆ ὅτι ἀπευθύνεται εἰς Κυρίαν, ἔξω ἑαυτοῦ χειρονομῶν ἀπειλητικῶς τῆς ἐπανέλαβε: «Ἔλα δῶ μωρὴ ποῦ θὰ μοῦ πῆς πῶς πρέπει νὰ φέρωμαι. Θὰ σὲ πάρω μέσα μωρὴ κλέφτρα». Εὐτυχῶς ὁ κ. Βεάκης ψυχραιμότερος παρενέβη καὶ ἐτράβηξε τὴν κ. Κοτοπούλη, πρᾶγμα ποῦ ἠρέθισε περισσότερον τὸν κ. Ἀστυνομικὸν Διευθυντήν, ὁ ὁποῖος ἐστράφη πρὸς τὸν παρατυχόντα διαχειριστὴν τοῦ θιάσου κ. Νικολάου, τὸν ἥρπασεν ἀπὸ τὸν γιακᾶν τοῦ παλτοῦ, διέταξε τὰ ὄργανά του νὰ τὸν ὁδηγήσουν εἰς τὰς φυλακὰς καὶ τοῦ ἔσχισε τὸ παλτὸ παρ' ὅλας τὰς διαμαρτυρίας του, ὅτι εὐθύνην ἔχει ὁ Θεατρῶνης, καὶ τὸν ὤθησε μέχρι τοῦ διαδρόμου. Πρὸ τῆς πρωτοφανοῦς αὐτῆς βαρβαρότητος ἡ Κα Μαρίκα Κοτοπούλη παρ' ὅλην τὴν ταραχήν της ἐξῆλθεν εἰς τὸ προσκήνιον καὶ ἐξέθεσε πρὸς τὸ κοινὸν τὸ ἐπεισόδιον καὶ ἐζήτησε τὴν προστασίαν τοῦ κ. Νομάρχου. Τῇ ἐπεμβάσει ὄντως τοῦ κ. Εἰσαγγελέως καὶ τοῦ κ. Νομάρχου ὁ κ. Διευθυντὴς τῆς Ἀστυνομίας ἀπεμακρύνθη καὶ ὑπὸ τὰ παταγώδη χειροκροτήματα τοῦ κοινοῦ καὶ τὰς φωνὰς «Νὰ ζητήσῃ συγγνώμην» κατωρθώθη νὰ συνεχισθῆ ἡ παράστασις Ἀνεξαρτήτως τοῦ διαβήματος τὸ ὁποῖον ἡ Κα Κοτοπούλη ἔκαμε πρὸς τὸν Κον Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν ἐπιστρέψασα εἰς Ἀθήνας σήμερον, σᾶς παρακαλεῖ δι' ἐμοῦ ὅπως δημοσιεύσετε τὴν παροῦσαν καὶ προστατεύσετε διὰ τῆς ἀξιολόγου ἐφημερίδος σας τὸ γόητρον τοῦ Ἑλληνικοῦ Θεάτρου, τὸ ὁποῖον τόσον χυδαίως ἐθίγη ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἀχαρακτηρίστου διαγωγῆς ὀργάνου τῆς τάξεως πρὸς μίαν καλλιτέχνιδα τῆς περιωπῆς τῆς κ. Κοτοπούλη. Παρομοίαν διαμαρτυρίαν, Κύριοι, ἡ Κα Κοτοπούλη θὰ ὑποβάλῃ τόσον εἰς τὴν Ἑταιρείαν τῶν Ἑλλήνων Θεατρικῶν Συγγραφέων καθ' ὅσον τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐπαίζετο ἔργον Ἑλληνικόν, ὅσον καὶ πρὸς τὴν Ἕνωσιν τῶν Συντακτῶν, καθόσον ἔχει τὴν πεποίθησιν ὅτι τόσον οἱ Διευθυνταὶ τῶν ἐφημερίδων, ὅσον οἱ Συγγραφεῖς, οἱ Ἠθοποιοὶ καὶ οἱ Συντάκται θὰ εἶνε ἀδύνατον νὰ μείνουν ἀδιάφοροι πρὸς ἕνα πρωτοφανῆ βανδαλισμόν ὁ ὁποῖος ἀναντιρρήτως θίγει ὅλον τὸν διανοούμενον κόσμον καὶ στιγματίζει τὸν πολιτισμὸν τοῦ τόπου μας.

Μὲ τὴν βαθυτέραν ἐκτίμησιν
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΕΛΜΗΣ
Διευθυντὴς Θεάτρου Κοτοπούλη

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΘΙΑΣΩΝ

ΕΡΜΙΟΝΗ. — Ὁ θίασος τοῦ κ. Γ. Βενέτη ἔδωσεν ἀρκετὰς καὶ ἐπιτυχεῖς παραστάσεις εἰς τὸ κοσμικὸν κέντρον τοῦ κ. Ι. Οἰκονόμου, ὅστις ἐπεδαψίλευσε πλείστας περιποιήσεις καὶ εὐκολίας εἰς τὸν θίασον.

Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Σωματείου ἐκφράζει τὰς θερμοτάτας εὐχαριστίας της πρὸς τοὺς φιλοτέχνους κατοίκους τῆς Ἑρμιόνης καὶ ἰδιαιτέρως πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Κοινότητος κ. Μιχαὴλ Δεληγιάννην.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΠΛΕΣΣΑΣ

Παρ' ὅλην τὴν ἐπέμβασιν τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῶν οἰκείων του τὴν στοργικὴν περιποίησιν ὑπέκυψεν εἰς τὸ μοιραῖον τέλος ὁ συνταξιοῦχος συνάδελφος Διονύσιος Πλέσσας.

Τὸν ἐκλιπόντα συνάδελφον συνώδευσαν μέχρι τῆς τελευταίας του κατοικίας πλεῖστοι ἠθοποιοὶ καὶ ἄλλοι τιμῶντες τὴν μνήμην τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ συμπαθοῦς Νιόνιου.

Συλλυπητήρια θερμὰ πρὸς τὸν σκληρῶς δοκιμασθέντα ἀδελφόν του κ. Νῖκον Πλέσσαν θιασάρχην, καὶ τοὺς λοιποὺς οἰκείους του.

ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΠΝΕΥΜΑΤΑ

ΕΡΡΙΚΟΣ ΙΨΕΝ

Η ΖΩΗ ΤΟΥ.-ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ.-Ο ΙΨΕΝΙΣΜΟΣ. Ο ΙΨΕΝ ΚΑΙ Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ.

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ 40ὸ φύλλο)

ΟΙ ΒΡΥΚΟΛΑΚΕΣ
δρ. 3 πρ.

Ὁ Ὄσβαλτ μαθαίνει πῶς ἔβαλαν φωτιὰ στὸ ἄσυλο ποὺ ἔκτισεν ἡ μητέρα του. Τρέχει ἀμέσως στὸν τόπο τῆς πυρκαϊᾶς. Αὐτὸ τὸ γεγονὸς ἐκλόνισε τὸ λογικό του... Ἡ Ρεγγίνα ἀνακαλύπτει πῶς εἶνε ἀδελφὴ τοῦ Ὄσβαλτ, καὶ φεύγει ἀπὸ τὸ σπίτι... Ἡ ἀναχώρησί της χειροτερεύει τὴν κατάστασι τοῦ Ὄσβαλτ. Στοργικὴ τὸν παρατέκει ἡ πολυβασανισμένη μητέρα του κ. Ἄλβιγκ... «Μητέρα, δός μου τὸν ἥλιο!» φωνάζει ὅταν τοῦ ἦρθε ἡ μεγάλη κρίσις, καὶ ζητάει τὴ μορφίνη γιὰ νὰ μὴν ὑποφέρῃ... Καὶ μέσα στὴν ἀπέραντη φρίκη καὶ ἀγωνία τῆς μητέρας τελειώνει τὸ δρᾶμα.

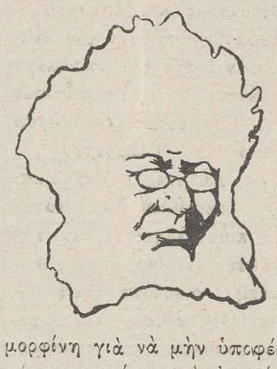

Ἡ νορβηγικὴ κριτικὴ σφοδρότατα προσέβαλε τοὺς Βρυκόλακας.

«Μ' ἀφίνουν ἐντελῶς ἀδιάφορο τῆς κριτικῆς ἡ βιαιότης καὶ ἡ κάθε μιὰ ἀνοησία ποὺ λέγεται γιὰ τὸ ἔργο μου, ἔγραφεν ὁ Ἴψεν τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1882 πρὸς τὸν ἐκδότη του Χέγγελ. Τὰ περίμενα ὅλ' αὐτά. Ἔτσι ξεφώνησαν στὴ Νορβηγία ὅταν εἶδε τὸ φῶς ἡ «Κωμῳδία τοῦ Ἔρωτος». Ἔτσι πάλι σήμερα θὰ ξεθυμάνη ὅλος αὐτὸς ὁ ἀναβρασμός.

Τὴν ἴδια ἐποχὴ ἔγραφεν ὁ Ἴψεν στὸ δανὸ λόγιο Σάουντορφ: «Θέλουν καλὰ καὶ σώνει νὰ μοῦ ἀποδώσουν μερικὲς γνῶμες ποὺ ἐκφράζουν κάποια πρόσωπα στὸ ἔργο μου «Βρυκόλακες». Καὶ ὅμως οὔτε μιὰ γραμμὴ δὲν ἀντιπροσωπεύει προσωπικὲς γνῶμες τοῦ συγγραφέως. Φυλάχτηκα πολὺ ἀπὸ ἕνα τέτοιο σφάλμα. Μοναδικὸς σκοπός μου ἦταν νὰ προκαλέσω στὸ κοινὸ τὴν ἐντύπωσι γεγονότων δανεισμένων ἀπὸ τὴν πραγματικὴ ζωή. Σὲ μιὰ τέτοια ἐπιθυμία μου μεγάλο ἐμπόδιο θὰ ἦταν νὰ παρεμβάλω τὸ συγγραφέα καὶ τὶς γνῶμές του... Μπορῶ μάλιστα νὰ βεβαιώσω πῶς εἶνε τὸ μόνο δρᾶμα ὅπου μὲ ξεχωριστὴ ἐπιμέλεια ἀπομακρύνθηκε ἡ προσωπικότης τοῦ συγγραφέως. Εἶπαν ἀκόμη πῶς τὸ ἔργο μου κηρύττει τὸ μηδενισμό. Καθε ἄλλο. Τὸ μόνον ποὺ ἔχει τὸ ἔργο μου εἶνε ἡ εἰδοποίησις πῶς ὁ μηδενισμὸς ὑπάρχει σὲ κατάστασι λανθάνουσα μέσα μας. Ἕνας πάστωρ Μάντερς πάντα μὲ τὴν τακτική του θὰ δημιουργῆ μιὰ Κα Ἄλβιγκ. Καὶ ἀκριβῶς γιατί αὐτὴ εἶνε γυναῖκα, ἀσπάζεται τ' ἄκρα, μέσα στὸ δρόμο ποὺ ἀναγκάσθηκε νὰ πάρῃ».

ΕΝΑΣ ΕΧΘΡΟΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

δρᾶμα 5πρακτο.

Ὁ δόκτωρ Στόκμαν εἶνε γιατρὸς σὲ μιὰ λουτρόπολι τῆς μόδας. Εἶνε καὶ ἀρχηγὸς τοῦ φιλελευθέρου κόμματος. Χρηστὸς ἄνθρωπος ὁ Στόκμαν κάνει παντοῦ καλό, καὶ ἡ ἐπιστημη καὶ ἡ φημη του ἐξασφαλίζουν τὴν εὐημερία στὴν πόλι.

Ἀλλὰ ὁ Στόκμαν ἀνακαλύπτει πῶς τὸ νερὸ τῶν ἰαματικῶν πηγῶν, ἀπὸ γεωλογικὴ αἰτία, ἔγινε βλαβερὸ γιὰ τοὺς ἀρρώστους. Οὔτε γιὰ μιὰ στιγμὴ διστάζει καὶ φανερώνει τὸ πρᾶγμα. Γενικὴ ἀναστάτωσις στὴν πόλι. Ὅλος ὁ κόσμος, οἱ φίλοι τοῦ Στόκμαν, ὅλοι τὸν κατηγοροῦν πῶς θέλησε νὰ καταστρέψῃ τὴν πόλι.

«—Σὲ μιὰ κοινωνία καλὰ ὠργανωμένη, τοῦ λέει ὁ ἀδελφός του δήμαρχος στὴν ἴδια πόλι, τὸ ἄτομο ἔχει χρέος νὰ ὑποτάσσεται στὸ γενικὸ συμφέρον, νὰ ὑπακούῃ στὶς ἀρχὲς ποὺ εἶνε ἐπιφορτισμένες νὰ ἐπαγρυπνοῦν γιὰ τὸ γενικὸ καλό. Ἔχεις τὸ δικαίωμα νὰ καταστρέψῃς τὴ γενέθλιό σου πόλι, τὴ στιγμὴ ποὺ τὸ κατάστημα τῶν λουτρῶν ἀρχίζει νὰ πηγαίνῃ λαμπρά; Καὶ τί θὰ τὸ κάνωμε αὐτὸ τὸ κατάστημα; Θὰ τὸ κλείσωμε; Ποιός θὰ ἔλθῃ ἄμα μάθῃ ὅτι τὸ νερὸ εἶνε βλαβερό; Ὠραῖα θὰ μᾶς συγυρίσῃς. Θ' ἀναγκασθοῦμε χωρὶς ἄλλο νὰ ἐγκαταλείψωμεν ἐπιχείρησι, ποὺ μᾶς στοίχισε τόσες θυσίες!»

Προσπαθοῦν νὰ πείσουν τὸν Στόκμαν νὰ σωπήσῃ, καὶ νὰ μὴ παρουσιάσῃ τὴν ἔκθεσί του. Ἀλλ' ὁ Στόκμαν ἀρνεῖται νὰ λάβῃ μέρος σὲ μιὰ τέτοια ἀπάτη «ποὺ θὰ ἦταν πραγματικὸ ἔγκλημα πρὸς τὸ κοινόν, πρὸς τὴν κοινωνίαν ὁλόκληρη». Καὶ ὁ ἀδελφός του

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. — Εἶσαι ἕνας ἐπαναστάτης. Μόλις σοῦ καθίσῃ στὸ κεφάλι μιὰ ἰδέα, στὴ στιγμὴ τὴν κάνεις ἄρθρο στὴν ἐφημερίδα.

ΣΤΟΚΜΑΝ. — Κάθε ἄνθρωπος ἔχει τὸ καθῆκον ν' ἀνακοινώνῃ στοὺς συμπολίτας του τὶς νέες ἰδέες.

ΔΗΜΑΡΧΟΣ. — Τὸ κοινὸν δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ νέες ἰδέες. Τοῦ φτάνουν ἡ παλιὲς καλὲς ἰδέες. Αἰωνίως τὰ βάζεις μὲ τὴ διοίκησι. Ἀναστατώνεις τὴν κοινωνικὴ εἰρήνη. Κ' ἔπειτα ξεχνᾶς πῶς μιὰ καὶ εἶσαι ὑπάλληλος στὸ κατάστημα τῶν λουτρῶν, δὲν ἔχεις τὸ δικαίωμα νὰ ἔχῃς παρεμβάλῃ ἀντίθετη πρὸς τὴ γνώμη τῶν προϊσταμένων σου.

Ἀλλ' ὁ Στόκμαν παρουσιάζει τὴν ἔκθεσί του καὶ ἡ διεύθυνσις τῶν λουτρῶν τὸν παύει ἀπὸ τὴ θέσι τοῦ γιατροῦ.

Ὁ Στόκμαν σύμφωνα μὲ τὴ γενικὴ γνώμη θέλησε νὰ καταστρέψῃ τὴ γενέθλιό του πόλιν, ἄρα εἶνε ἕνας ἐχθρὸς τῆς κοινωνίας.

(Ἀκολουθεῖ)

σκαλε.

»Δυσαναπλήρωτον κενὸν μᾶς ἀφίνει ὁ πρόωρος θάνατός σου.

»Μᾶς ἀφίνεις εἰς στιγμὰς κρισίμους διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Θέατρον, τὸ ὁποῖον τόσον ἠγάπησες, καὶ διὰ τὸ ὁποῖον εἰργάσθης μὲ παραδειγματικὴν αὐτοθυσίαν. Εἰργάσθης χωρὶς ποτὲ νὰ ὑπολογίσῃς εἰς ὑλικὰ συμφέροντα Ὑπέστης στερήσεις χάριν τῶν συναδέλφων σου, τοὺς ὁποίους πάντοτε ὡδήγησες εἰς τὴν ἀληθινὴν Τέχνην. Ἤδη ἀπολαμβάνομεν τῶν καρπῶν τῆς μεγάλης σου ἐργασίας.

»Μετὰ μεγάλου σεβασμοῦ ἀνεφέρετο καὶ θὰ ἀναφέρεται πάντοτε τὸ ὄνομά σου μεταξὺ τῶν συναδέλφων σου, οἱ ὁποῖοι συντετριμμένοι ἐπὶ τῆς ἀπωλείας πολυτίμου συναδέλφου καὶ Διδασκάλου περιστοιχίζουν σήμερον τὸ φερετρόν σου. Καὶ τὸ θεωροῦμεν ἱερόν μας καθῆκον καὶ εἴμεθα ἱκανοποιημένοι ὅτι ὠργανωμένοι καὶ συσσωματωμένοι δυνάμεθα νὰ σὲ ὁδηγήσωμεν μέχρι τῆς τελευταίας σου κατοικίας.

»Καταθέτων τὸν στέφανον τοῦτον ἐκ μέρους τοῦ Σωματείου τῶν Ἠθοποιῶν, τοῦ ὁποίου ἔχω τὴν τιμὴν νὰ προΐσταμαι, σοῦ ἀπευθύνω ἐκ μέρους τῶν συναδέλφων σου τὸν τελευταῖον ἀποχαιρετισμόν. Ἡ μνήμη σου θὰ εἶνε αἰωνία».

* * *

Ἐκ μέρους τῆς Ἑταιρείας τῶν Θεατρικῶν Συγγραφέων ἀπεχαιρέτησε τὸν νεκρὸν ὁ κ. Δ Μπόγρης, ἐξυμνήσας τὴν πολύτιμον συμβολὴν τοῦ Θωμᾶ Οἰκονόμου διὰ τὴν πρόοδον τῆς σκηνῆς μας.

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Σωματείου Ἠθοποιῶν κ. Π. Καλογερίκος εἶπε τὰ ἑπόμενα:

«Ὁ ἱστορικὸς ποὺ θὰ γράψῃ τὴν ἱστορία τοῦ νεοελληνικοῦ θεάτρου, ἔχω τὴν βεβαιότητα ὅτι θ' ἀφιερώσῃ ἐκλεκτὰς σελίδας διὰ τὸ πέρασμα τοῦ Θωμᾶ Οἰκονόμου ἀπὸ τὸ στερέωμα τῆς Ἑλληνικῆς Σκηνῆς.

Ἀλλ' αὐτὸς ὁ ἱστορικὸς ἔχει καθῆκον νὰ μὴ περιορισθῆ μόνον εἰς τὴν ξηρὰν ἀφήγησιν τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Θωμᾶ Οἰκονόμου εἰς τὴν θεατρικήν μας κονίστραν καὶ τὴν ἐπακολουθήσασαν δρᾶσίν του. Ἔχει στοιχειῶδη ὑποχρέωσιν, συνεπὴς πρὸς τὴν μεγάλην ἀποστολήν του, ν' ἀποδώσῃ τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι καὶ νὰ διακηρύξῃ μὲ σθένος, ὅτι εἰς τὴν ἀπογοήτευσιν, τὴν βαθυτάτην ψυχικὴν ἀποκαρτέρησιν τοῦ Θωμᾶ Οἰκονόμου δὲν συνέβαλε μόνον ἡ γνωστὴ μυτρυιὰ τῆς σκηνῆς μας ποῦ λέγεται Ἑλληνικὴ Παλιτεία, ἡ ὁποία ἀγνόησε καὶ ἐξακολουθεῖ ν' ἀγνοῇ τὸ θέατρό μας, ἀλλὰ θέλω νὰ τὸ πιστεύω καὶ τὸ πιστεύω ἀκλόνητα, καὶ ἡ χαώδης κατάστασις εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται τὸ σύγχρονον Ἑλληνικὸν Θέατρον, τὸ ὁποῖον παλαίει, ἀνερμάτιστον φερόμενον ἐπάνω εἰς τὰ ὠργισμένα κύματα τοῦ Ὠκεανοῦ τῆς ἀπειθαρχίας καὶ τῆς ἀχαλινώτου ἐγωπαθείας.

Μέσα σ' αὐτὴ τὴ θεατρικὴ κοσμοχαλασιὰ θὰ μποροῦσε ἀξιόλογα νὰ κρατήσῃ μὲ τὴ σειρά του τιμόνι ὁ Θωμᾶς Οἰκονόμου, ἀλλὰ γιὰ νὰ γίνῃ αὐτό ἦτον ἀπαραίτητο νὰ μπορῇ νὰ προσαρμόζεται πρὸς τὰς διαφόρους δυσαρέστους περιστάσεις καὶ περιπτώσεις μὲ τὴν ἐλπίδα μιᾶς καλλιτέρας α ὔ ρ ι ο ν.

Ἀλλὰ ἡ σ υ ν θ η κ ο λ ό γ η σ ι ς δὲν ὑπῆρχε στὸ λεξιλόγιο τῆς καλλιτεχνικῆς ζωῆς τοῦ Θωμᾶ Οἰκονόμου. Οἱ ἐλιγμοὶ προκειμένου περὶ τῆς Τέχνης, τοῦ ἦσαν ἄγνωστοι, καὶ γι' αὐτὸ ἐπροτίμησε τὴν εὐθεῖαν, ποῦ τὸν ἔφερε πολλὲς φορὲς εἰς τὸ πραγματικῶς ἀπροχώρητο, μέχρι τῆς στιγμῆς ποῦ ἔπεσε κυριολεκτικῶς ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων.

Εἰς τὸν ἱστορικὸν ἀνήκει νὰ παραθέσῃ λεπτομερῶς, νὰ ἐκθειάσῃ καταλλήλως τὰς ὑπηρεσίας ποῦ προσέφερεν ὁ Θωμᾶς Οἰκονόμου εἰς τὴν σκηνήν μας, ὀφ' ὅτου ἐργάσθηκεν ως σκηνοθέτης εἰς τὸ Βασιλικὸ Θέατρο. Εἰς τὸν ἱστορικὸν ἐναπόκειται ὁ χαλεπός, ὁ σκληρὸς κλῆρος νὰ διακηρύξῃ ἀλήθειες ποῦ ἔμειναν ὡς σήμερα ἄλαλες, χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν του πρόσωπα καὶ πράγματα.

Σήμερα τοῦ Θωμᾶ Οἰκονόμου ὁ θάνατος δὲν φέρνει δάκρυα στὰ μάτια τῆς διαρκῶς δοκιμαζομένης μεγάλης θεατρικῆς οἰκογενείας... Ὄχι... δὲν φέρνει δάκρυα, γιατὶ δὲν ὑπάρχουν πειά... ἔχουν στερέψει...ἔπειτα ἀπὸ ἀτέλειωτες σπονδὲς στὸ ἀνεξάντλητο μαρτυρολόγιο ὅλων ἐκείνων ποῦ ἐπόνεσαν, ἐπείνασαν, ἐγυμνήτευσαν γιὰ τὴ σκηνή μας, καὶ χάθηκαν λησμονημένοι, σὰν νὰ μὴν πέρασαν ποτὲ ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸ σανίδι.

Τοῦ Θωμᾶ Οἰκονόμου ὁ θάνατος σήμερα φουσκώνει τὰ στήθη ὅλων μας ἀπὸ ἀγανάκτησι, καὶ τὰ μάτια μας φλογισμένα ἀπὸ τὴν ἱερὴ ὀργή μας στρέει νὰ ρίξῃ μιὰ στοργικὴ ματιὰ σ' ἐκείνους ποῦ ξεχασμένοι, παραπεταμένοι, ἀδιάκοπα μοχθοῦν νὰ παρουσιάσουν σ' ὅλον τὸν ἄλλο κόσμο τὴν ἄστοργη μητρυιὰ γιὰ τὴν πειὸ γλυκειά, τὴν πειὸ πονετικὴ μητέρα».

Ἐπὶ τοῦ τάφου εἶπεν ὀλίγα συγκινητικὰ λόγια ὁ ἠθοποιὸς κ. Ἀλεξίου.

Κ' ἔτσι χάθηκεν ἕνας παράγων ποῦ εἰς ἄλλο Κράτος, ἀληθινὰ πολιτισμένο, θὰ εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ προσφέρῃ πολύτιμες ὑπηρεσίες.

* * *

Εἰς μνήμην Θωμᾶ Οἰκονόμου προσέφεραν εἰς τὸ Ταμεῖον Ἀλληλοβοηθείας Σωματείου Ἠθοποιῶν:

| | | |
|

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ

ΜΙΛΑΝΟΝ, (Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας).—Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν νέαν ὄπεραν τοῦ Γκουαρίνι, «Μαντάμα ντὶ Σαλάν», ποῦ ἀνέβηκε στὴ Σκάλα τὰς τελευταίας ἡμέρας, δὲν ἔχομεν τίποτε ἄλλο νὰ σημειώσωμεν, ἀξιόλογον θεατρικὸν γεγονὸς κατὰ τὸ δεύτερον δεκαπενθήμερον τοῦ Μαρτίου. Τὸ λιμπρέττο τοῦ ἔργου ἔγινεν ἀπὸ τὸν κ. Φορτσάνο, ἐκ τοῦ ὁμωνύμου δράματός του.

Ὁ κ. Τοσκανίνι ἐνεφανίσθη τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα, διευθύνας εἰς τὴν Σκάλαν τὴν «Λουκίαν». Τοῦ ἔγινεν ἀληθινὴ ἀποθέωσις. Τρὶς ἐκλήθη ἐπὶ τῆς σκηνῆς, χειροκροτούμενος καὶ ἐπευφημούμενος ἐνθουσιωδῶς. Τὸ Σάββατον διηύθυνε τὸν «Ριγολέττον», διὰ πρώτην φορὰν ἐφέτος παιχθέντα εἰς τὴν Σκάλαν μὲ Ριγολέττον τὸν μεγαλείτερον βαρύτονον τῆς Ἰταλίας κ. Γκαλέφφι καὶ Ζίλταν τὴν μοναδικὴν ἐν τῷ κόσμῳ Καν Ταλμόντε.

Κάποιος ἀντιπρόσωπος ἐν Ἀθήναις μεγάλου καὶ γνωστοῦ οἴκου φωνογράφων, διατρίβων κατ' αὐτὰς ἐν Μιλάνῳ, πρόκειται, ὡς πιθανολογεῖται, νὰ κάμῃ προτάσεις εἰς τὸν κ. Τοσκανίνι ἵνα κατερχόμενος εἰς Ἑλλάδα τὸ καλοκαίρι, διευθύνῃ τρεῖς συναυλίας ἔργων Βάγνερ καὶ Μπετόβεν. Δὲν φανταζόμεθα ἐν τούτοις τόσον εὔκολον τὸ πρᾶγμα. Ἀρκεῖ νὰ σκεφθῇ κανεὶς ὅτι διὰ 12 κοντσέρτα, ποῦ ἔδωσε τελευταίως στὴν Ἀμερική, ἐπληρώθη 3 1)2 ἑκατομμύρια λιρέττες.

Εἰς τὸ θέατρον «Φιλοντραμάντιτσι» ὁ θίασος Πιττοέφ, μᾶς ἔδωσε μίαν σειρὰν ἐκλεκτῶν ἔργων, ἐν οἷς καὶ τὴν «Ἁγίαν Ἰωάνναν» τοῦ Μπέρναρ Σόου μὲ πρώτης τάξεως ἐπιτυχίαν. Οὐδεὶς ποτὲ θίασος ἐν Μιλάνῳ, παρουσίασε τοιοῦτον καλλιτεχνικὸν σύνολον καὶ ἀρτίαν ἐμφάνισιν, ὡς ὁ θίασος Πιττοὲφ εἰς τὸ ἀριστούργημα τοῦ μεγάλου συγχρόνου δραματικοῦ.

—Ἡ κ. Ντελμόντε ὑπέγραψε συμβόλαιον διὰ τὴν καλοκαιριγὴν σαιζόν. Κατ' αὐτὸ ἀναχωροῦσα τὸν Ἰούνιον δι' Ἀμερικήν, θὰ δώσῃ ἐκεῖ καὶ εἰς διαφόρους πόλεις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἀρκετὰς παραστάσεις πρὸς 80,000 λιρέττες τὴν παράστασιν. Μεθ' ὃ θὰ ἐπιστρέψῃ τὸν Ὀκτώβριον εἰς Μιλᾶνον διὰ νὰ παίξῃ πάλιν τὸν προσεχῆ χειμῶνα εἰς τὴν Σκάλαν.

Θ. Γ. ΠΑΠΑΜΑΝΩΛΗΣ

* * *

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ. — Εἰς τὰς 7 Μαρτίου ἤρχισε τὰς παραστάσεις της εἰς τὸ Γαλλικὸν Θέατρον ἡ γαλλικὴ ὀπερέττα Μπαρὲ μὲ τὸ ἔργον «Ἕνα καλὸ παιδί». Ἐπηκολούθησεν ἡ ὀπερέττα «Περιπαθῶς» μὲ τὴν Μαίρη Μαλμπό, ἡ ὁποία κυριολεκτικῶς κατεμάγευσε τὸ κοινόν μας. Ἔπειτα τὰ ἔργα «Νεοσύλλεκτος τοῦ Ἔρωτος», «Τὸ Στόμα σου», «Ὄχι στὸ Στόμα», ὅπου ἐθριάμβευσαν οἱ ἄσσοι τῆς ὀπερέττας Τριβλ, Μαμπ-, Γενές, Νιέλ, Σεϋγί, Ποτζὶ καὶ Μπροσσάρ. Ἐπίσης ἐπαίχθη μὲ πρωτοφανῆ ἐπιτυχίαν τὸ νεώτατον ἔργον «Σὲ θέλω» ὅπου ὁ θίασος ἀνεδείχθη πραγματικῶς ἀνυπέρβλητος.

Ὁ θίασος Ντάρουλ—Μπεντάϊ ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ Ραμαζανίου δίδει ἐκτάκτους παραστάσεις, καθ' ἃς ἔπαιξε τὰ ἔργα «Πατέρας», «Συνάντησις,» «Διαβολεμένη Ξανθοῦλα», «Λάμπες ποὺ σβύνουν», «Γαιδοῦρι τοῦ Μπουριντάν», «Μικρὴ Σοκολατιέρα».

Ἡ παράστασις τοῦ ἔργου «Πατέρας», κατὰ διασκευὴν τοῦ Ἐρτογρούλ Μουχτσὶν βέη καὶ πρωταγωνιστὴν τὸν ἴδιον, μᾶς ἀφῆκε τὴν εὐχάριστον ἐντύπωσιν ὅτι ἡ τουρκικὴ σκηνὴ ἐσημείωσε κατα-πληκτικὴν ἐξέλιξιν, πολλὰ ὑποσχομένη διὰ τὸ μέλλον.

ΦΑΙΔΩΝ ΝΑΖΛΟΓΛΟΥ

* * *

ΛΑΡΙΣΑ. — Ἐπισκεφθεῖσα κατ' αὐτὰς τὴν πόλιν μας ἡ κ. Μαρίκα Κοτοπούλη μετὰ τοῦ θιάσου της, ἔδωκε τέσσαρας παραστάσεις εἰς τὸ θέατρον «Ντορὲ» μὲ καταπληκτικὴν συρροὴν τοῦ ἐκλεκτοτέρου κοινοῦ μας, τὸ ὁποῖον ἔσπευσε νὰ τιμήσῃ καὶ νὰ χειροκροτήσῃ τὴν μεγάλην μας καλλιτέχνιδα.

Ἐπαίχθησαν τὰ ἔργα «Στέλλα Βιολάντη» τοῦ κ. Γρ. Ξενοπούλου καὶ αἱ γαλλικαὶ κωμῳδίαι «Φιλῆστέ με», «Δικηγορίνα», «Τράβα τὸ κορδόνι».

Τόσον εἰς τὴν «Στέλλαν Βιολάντη», θρίαμβον τῆς κ. Κοτοπούλη, ὅσον καὶ εἰς τὰ λοιπὰ ἔργα, ὁ θίασος ἐσημείωσε μοναδικὴν ἐπιτυχίαν. Τὸ πέρασμα τῆς κ. Κοτοπούλη θὰ μείνῃ ἀλησμόνητον διὰ τοὺς συμπολίτας μας, οἱ ὁποῖοι ἔλαβαν τὴν εὐκαιρίαν νὰ διακόψουν τὴν μονοτονίαν τῆς ζωῆς των καὶ ν' ἀπολαύσουν τὴν τέχνη τῆς κ. Κοτοπούλη καὶ τῶν ἠθοποιῶν τοῦ ἐκλεκτοῦ θιάσου της.

ΜΑΡΙΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

* * *

ΖΑΚΥΝΘΟΣ. — Σᾶς γνωρίζω εὐχαρίστως ὅτι τὸ θεατρικὸν μονοπώλιον κατηργήθη ὁριστικῶς εἰς τὴν πόλιν μας, διότι ἀνεκαινίσθη τὸ θέατρον «Χαραυγή», μικρότερον μὲν τοῦ Δημοτικοῦ, ἀλλ' εὐπρεπέστατον, διευθυνόμενον ἀπὸ τὸν ἠθοποιὸν κ. Γ. Μεσσαλᾶν, ὁ ὁποῖος καὶ θὰ παρέχῃ κάθε εὐκολίαν εἰς τοὺς ἐπισκεπτομένους τὴν Ζάκυνθον θιάσους.

Λ. Ρ.

* * *

ΚΑΒΑΛΛΑ.—Μιὰ μεγάλη ἐργασία συντελεῖται στὴν πόλη μας ἀπ' τὸν περασμένο Ὀκτώβριο. Ἡ Μουσικὴ Ἑταιρεία Καβάλλας ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ κ. Ν. Ι. Τερμεντζῆ, τοῦ μόνου ἴσως ἐργαζομένου περισσότερον ἀπὸ τοὺς λίγους ποὺ ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴν πνευματικὴ καὶ καλλιτεχνικὴ ἐξύψωση τῆς Καβάλλας, διατηρεῖ ἕνα Ὠδεῖο ἀντάξιο καθ' ὅλα τοῦ ὑψηλοῦ του προορισμοῦ. Τὸ μικρὸ διάστημα ποὺ πέρασε ἀπ' τὴν ἵδρυσή του ὑπῆρξε συνεχὴς δημιουργία, καὶ βλέπουμε μέσα στὴν ὀλιγόχρονη δράση του πράγματα ποὺ δὲν θὰ τὰ περίμενε κανείς.

Τὸ διδάσκον προσωπικὸ τοῦ Ὠδείου ἀποτελούμενο ἀπὸ ἀληθινοὺς τεχνίτες ποὺ ξέρουν καλὰ τὴν ἀποστολή τους δὲν παύει νὰ διαθέτῃ κάθε τι γιὰ τὴν ἀνύψωση καὶ διάδοση τοῦ μουσικοῦ αἰσθήματος στὴν Καβάλλα μορφώνοντας κατάλληλως περὶ τοὺς ἑκατὸν μαθητάς. Καὶ ἔτσι τὸ Ὠδεῖο μας μέρα μὲ τὴν ἡμέρα ἐξελίσσεται σ' ἕνα τέλειο στὸ εἶδός του ἵδρυμα.

Ὁ Γερμανὸς καθηγητὴς κ. Alexandre Blennow, ποὺ ἔχει τὴν διεύθυνση τοῦ καλλιτεχνικοῦ τμήματος τῆς Ἑταιρείας, μᾶς παρουσιάζει ὁλόενα ἐκπλήξεις. Μὲ τὶς μαθητικὲς συναυλίες ποὺ ἔχει τὴν πρωτοβουλία νὰ διοργανώνῃ δυὸ φορὲς τὸν μῆνα βλέπουμε τὴν πραγματικὴ ἐργασία, ποὺ παράγει τὸ Ὠδεῖο μας.

Ὅ,τι κι' ἂν ποῦμε γιὰ τοὺς λεπτοὺς καλλιτέχνας κ. κ. A. Blennow, L. Beresowski, Kurt Haesele καὶ Α. Πναγόπουλο θὰ ἦταν λίγα. Ἡ εὐσυνειδησία αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων καὶ ἡ ἀφοσίωσή των στὴν Τέχνη εἶναι κάτι πραγματικὰ ὑποδειγματικό.

Ἡ τελευταία μαθητικὴ συναυλία τῆς 13 Μαρτίου ποὺ δόθηκε στὴν αἴθουσα τοῦ Ὠδείου φανέρωσε λαμπρὰ τὸ ἔργο τους. Ἐκτελέστηκαν διάφορα ἐκλεκτὰ κομμάτια σὲ μερικὰ τῶν ὁποίων λάβανε μέρος καὶ οἱ μαθήτριες τοῦ Ὠδείου δεσποινίδες Ἰωάννα καὶ Μαρίκα Δημητρακούδη, ἡ πρώτη βιολὶ καὶ ἡ δεύτερη πιάνο, καταχρατηθεῖσαι.

Παίχτηκαν διάφορα ἔργα τῶν W. A. Mozart, Walter Niemann, Fritz Kreister, Maz Bruch καὶ ἄλλων διασήμων μουσουργῶν, τὸ δὲ ἐνδιαφέρον τοῦ κοινοῦ μας ὅπου ἐπλεόναζαν ἡ κυρίες καὶ δεσποινίδες τῆς καλῆς μας κοινωνίας, ἐσημειώνηκε θερμότατο χάρις στὴν ἀριστοτεχνικὴν ἐκτέλεσι.

Ἡ ἑπομένη συναυλία δόθηκε στὶς 30 Μαρτίου στὸ θέατρον «Ὀλύμπια» διοργανωθεῖσα μὲ ἐξαιρετικὴν ἐπιμέλειαν εἰς μνήμην τοῦ Μεγάλου μουσουργοῦ Ludwig van Beethoven γιὰ τὴν ἑκατονταετηρίδα τοῦ θανάτου του. Τὸ πρόγραμμα περιελάμβανε διάφορα ἐκλεκτὰ ἔργα τοῦ Μπετόβεν τὰ ὁποῖα ἐκτελέστηκαν μὲ τὴν σύμπραξη τῶν κ. κ. A. Blennow (βιολὶ) L. Beresowski (πιάνο) Α. Πναγοπούλου (σολίστ στὴν ὀρχήστρα) ὑπὸ τὴν διεύθυνση τοῦ κ. A. Blennow.

Ἔχει ἐκδοθῆ κατάλληλο καλλιτεχνικὸ βιβλιάριο ποὺ περιέχει μὲ λίγα λόγια τὸν βίο καὶ τὶς διάφορες περιπέτειες τοῦ Μεγάλου Καλλιτέχνη ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Ὠδείου κ. Kurt Haesele.

Ἐκφράζουμε τὴν μεγαλύτερή μας ἱκανοποίηση γιὰ τὰ ἀπροσδόκητα ἀποτελέσματα ποὺ τόσο γρήγορα παρήγαγε τὸ Ὠδεῖο μας, συγχαίρουμε δὲ θερμότατα τοὺς πρωτοστατήσαντας στὸ μεγαλο αὐτὸ ἔργο.

Ἡ ὀπερέττα τῆς Κας Ὀλυμπίας Καντιώτη-Ριτσιάρδη ἀφοῦ ἔδωσε περὶ τὶς 15 παραστάσεις στὴν πόλη μας πῆγε γιὰ ἑπτὰ μέρες στὴν Δράμα καὶ ἀπ' ἐκεῖ μέσον Καβάλλας θὰ μεταβῇ στὴν Μυτιλήνη ὅπου θὰ δώσῃ σειρὰν εἴκοσι παραστάσεων.

Μάρτιος **ΔΕΛΓΗΣ**

ΔΕΛΦΙΚΕΣ ΕΟΡΤΕΣ

9—10 ΜΑΪΟΥ 1927

ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ

κ. ΑΓΓΕΛΟ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟ

Προμηθέας Δεσμώτης τοῦ Αἰσχύλου εἰς τὸ ἀρχαῖο θέατρο τῶν Δελφῶν.

Ἡ μουσικὴ τῶν χορικῶν ἔχει συντεθῇ πάνω στοὺς ἀρχαίους μουσικοὺς τρόπους.

Ὁ χορὸς τῶν Ὠκεανίδων διδάχθηκε ἀπὸ τὴν κυρία Εὔα Σικελιανοῦ σύμφωνα μὲ τὶς εἰκόνες τῶν ἀρχαίων ἀγγείων καὶ ἀναγλύφων τοῦ ΣΤ' καὶ Ε' αἰῶνος.

Γυμνικοὶ ἀγῶνες στὸ ἀρχαῖο Στάδιο.

Ἔκθεσις Ἑλληνικῆς Λαϊκῆς χειροτεχνίας.

Συναυλίες Ἑλληνικῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς.

Τραγούδια κλέφτικα καὶ χοροὶ ἀπὸ τοὺς τσοπάνηδες τοῦ Παρνασσοῦ.

Ἐπίσκεψις τῶν ἀρχαίων ἐρειπίων καὶ ἐξήγησις ἀπὸ ἀρχαιολόγους Ἕλληνας καὶ ξένους.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ Γ. ΛΑΜΠΡΙΝΙΔΟΥ

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν 3 Ἀπριλίου ὥρᾳ 10 π. μ. τελεῖται τὸ ἐτήσιον μνημόσυνον τοῦ μακαρίτου συναδέλφου Γεωργίου Λαμπρινίδου εἰς τὸν ναὸν τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Τὸ μνημόσυνον τελεῖται ὑπὸ τῆς οἰκογενείας του.

Παρακαλοῦνται ὅλα τὰ μέλη τὰ τιμῶντα τὴν μνήμην του ὅπως παρευρεθοῦν καὶ ἑνώσουν μετὰ τῆς οἰκογενείας του τὰς πρὸς τὸν Ὕψιστον δεήσεις των.

Knorr

Κονσομὲ κρέατος	**Κόρνφλαουρ**
Σοῦπες χόρτων	**Φλὲρ δ' ἀδοὰν**
Ριζάλευρον	**Φαρίνες διάφορες**
Ταπιόκα	

Τὰ ἄνω προϊόντα εἶναι πασίγνωστα καὶ ἡ μάρκα **Κνόρρ** ἐγγυᾶται ἀπολύτως τὴν ποιότητα.

Εὑρίσκεται εἰς ὅλα τὰ κεντρικὰ ἐδωδιμοπωλεῖα

Ἡ «Τενασιτ'νη» μοναδικὴ ἀγγλικὴ σπεσιαλιτέ, εἶναι τὸ ἀπαραίτητο ἐφόδιο διὰ κάθε σπίτι πρὸς συγκόλλησιν πορσελάνης, ὑαλικῶν, ἐπίπλων, βιβλίων, βάζων, κορνιζῶν κτλ. κτλ.

Πωλεῖται εἰς τὴν Πανελλήνιον Ἀγοράν, Σγούρδαν, Σαντράλ, Πάλλη καὶ Σια καὶ εἰς ὅλα τὰ κεντρικὰ χαρτοπωλεῖα, καταστήματα φωτογρ. εἰδῶν, ἐδωδιμοπωλεῖα.

Διαρκὴς παρακαταθήκη :

ΠΛΟΥΤΩΝΟΣ 7

ANDRÉ DE LORDE

ΣΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ

ΔΡΑΜΑ 2ΠΡΑΚΤΟ

Μετ. **Π. ΚΑΛΟΓΕΡΙΚΟΥ**

ΑΝΔΡΕΑΣ. Τέλος πάντων, τὸ ἐρχόμενον θὰ πᾶμε ἀλλοῦ.

ΝΑΝΕΤΤΑ. Μακάρι, κύριε, γιατὶ ἐδῶ φοβᾶμαι πολύ... Καλὰ ποῦ εἶσθε ἡ ἀφεντιά σας καὶ ὁ Βλάσσης...

ΑΝΔΡΕΑΣ. Ἀλήθεια, ξέχασα. (πάει στὸ τηλέφωνο καὶ σημαίνει).

ΜΑΡΘΑ. Τί κάνεις ;...

ΑΝΔΡΕΑΣ. Τηλεφωνῶ στοὺς Ριβοὰρ. Ἐμπρός ! Μοῦ δίδετε, παρακαλῶ Βιτρὲ 276-32ὲ Εὐχαριστῶ. (στὴ Μάρθα). Θὰ τοὺς τηλεφωνήσω πῶς θὰ πάω ἀπόψε στὰς ὀκτώ.

ΜΑΡΘΑ. Καὶ θὰ φύγῃς πότε;

ΑΝΔΡΕΑΣ. Μὲ τὴν ταχεῖα τῶν 19 καὶ 40'. Θὰ εἶμαι στὸ Παρίσι αὔριο τὸ πρωὶ στὰς 5 καὶ τέταρτο. Ἂν θελήσῃς τίποτε, μπορεῖς νὰ μοῦ τηλεφωνήσῃς στοὺς Ριβοὰρ ἀπόψε στὰς 9.

ΜΑΡΘΑ. Καὶ στὸ Παρίσι;

ΑΝΔΡΕΑΣ. Ξενοδοχεῖο Τέρμινους, δωμάτιο 16. (σημαίνει τὸ τηλέφωνο). Ἐμπρός ! Ἄ, ἐσὺ εἶσαι, Ριβοὰρ; Ναί τί νὰ κάμω, ἀναγκάσθηκα νὰ βάλω τηλέφωνο γιὰ τὴς δουλειές μου... Ἔχω γραμμὴ μὲ τὸ Λυξέγι. Καὶ βέβαια μοῦ στοίχισε. Ἀπόψε θἀρθῶ νὰ πάρω τὸν καφὲ σπίτι σας... ναὶ γιὰ τὸ Παρίσι μὲ τὴν ταχεῖα, ἔχω κάποια ἐπείγουσα ὑπόθεσι...ὄχι, εὐχαρίστῶ... μόνον τὸν καφέ· ἔχω φάει, θὰ εἶμαι στὸ σπίτι σας στὰς 8. Δὲν πιστεύω νὰ σᾶς δίνω κανένα βάρος;

ΜΑΡΘΑ (ποῦ πλησίασε). Καλησπέρισέ τους ἐκ μέρους μου.

ΑΝΔΡΕΑΣ. Ναί, εἶναι ἡ γυναῖκά μου. Σᾶς στέλνει τὴν καλησπέρα καὶ φιλιὰ στὴ Λουκιανή. Εὖ χαριστῶ πολύ, ὦ ρὲβουάρ, στὰς 8 (ἀφίνει τὸ τηλέφωνο).

ΜΑΡΘΑ. Ἄκουσε τὴ φωνή μου ὁ Ριβοάρ;

ΑΝΔΡΕΑΣ. Φυσικά, ἀφοῦ πλησίασες στὸ τηλέφωνο..

ΝΑΝΕΤΤΑ (ἀκούει καὶ πάει στὸ παράθυρο). Αὐτὴ τὴ φορά..

ΜΑΡΘΑ (πάει δεξιᾷ). Ναί, εἶναι τὸ ἀμάξι, ἐπὶ τέλους... (κρότος κουδουνιῶν).

ΝΑΝΕΤΤΑ. Μπαίνει στὸ πάρκο.

ΑΝΔΡΕΑΣ. Δόξα σοι ὁ Θεός.

Ὁ μικρὸς ΠΕΤΡΟΣ (πλησιάζων τὸν μπαμπᾶ του). Μπαμπᾶ !

ΑΝΔΡΕΑΣ. Τί θέλεις, χρυσό μου;

Ὁ μικρός. Θὰ μοῦ φέρῃς τίποτα;

ΑΝΔΡΕΑΣ. Ναί, παιδί μου... πολλὰ πράγματα. (Στὴ Μάρθα). Δῶσέ μου τὸ σάκκο... Ποῦ εἶναι ὁ Βλάσσης ;

ΜΑΡΘΑ. Στὴν τραπεζαρία... θὰ τὸν φωνάξω (φωνάζει ἀριστερά) Βλάσση, Βλάσση !

ΣΚΗΝΗ 2α

Οἱ ἄνω καὶ ὁ Βλάσσης

ΒΛΑΣΣΗΣ. Ὁρίστε, κυρία.

ΑΝΔΡΕΑΣ. Ἄκουσε, Βλάσση. Κύτταξε τὰ μάτια σου τέσσερα, ὅσο θὰ λείπω. Σοῦ τοὺς ἐμπιστεύομαι ὅλους.

ΒΛΑΣΣΗΣ. Ἔννοια σας, κύριε.

ΑΝΔΡΕΑΣ. Βάλε τὴ βαλίτσα μου μέσα στὸ ἀμάξι. (Ὁ Βλάσσης ἐκτελεῖ, φεύγει, γυρίζει ὁ Ἀνδρέας φιλεῖ τὸ παιδί). Ἀντίο, παιδί μου καὶ φρόνιμος γιατὶ διαφορετικὰ δὲν θὰ σοῦ φέρω τίποτα.

Ὁ μικρός. Καλά, μπαμπᾶ.

ΑΝΔΡΕΑΣ. Καὶ σὰν τί θέλεις νὰ σοῦ φέρω;

Ὁ μικρός. Θέλω, μπαμπᾶ, νὰ μοῦ φέρῃς μιὰ ἀδελφοῦλα.

ΑΝΔΡΕΑΣ (γελᾶ). Ἡ ἀδελφοῦλα κοστίζει πολὺ ἀκριβά, μπερμπατάκο μου.

Ὁ μικρός. Μιὰ μικροῦλα, μπαμπάκα μου, ὄχι μεγάλη.

ΑΝΔΡΕΑΣ. Καλά, καλά.

Ὁ μικρός. Ἂν κοστίζει πολλὰ λεπτά ἡ καινούργια, πάρε μου μιὰ μεταχειρισμένη.

ΑΝΔΡΕΑΣ (γελῶντας τὸν φιλεῖ). Μεταχειρισμένη;.. καλά, χρυσό μου... (φιλεῖ τὴν Μάρθα). Ὠρεβουάρ, Μαρθα μου, ὠρεβουὰρ Νανέττα καὶ μὴ φοβᾶσαι τίποτα..ἔχετε τὸ Βλάσση (βγάζει ἀπὸ τὸ συρτάρι καὶ τὸ δείχνει). Γι' αὐτὰ τἄσχημα μοῦτρα, ὅπως τὰ λέει ἡ Νανέττα, ὑπάρχει ἐδῶ μέσα ἕνα ρεβόλβερ γεμᾶτο (δοκιμάζει νὰ κλείσῃ τὸ συρτάρι, δὲν κλείνει). Τί ἔπαθε καὶ δὲν κλείνει... Ἂς εἶναι, τὸ κλείνετε σεῖς. Τὸ νοῦ σας ὅμως νὰ μὴ τὸ πάρῃ στὰ χέρια του τὸ παιδί... Καλὴ νύχτα.

ΜΑΡΘΑ. (Τὸν συνοδεύει μὲ τὴν Νανέττα καὶ τὸ παιδί).

ΑΝΔΡΕΑΣ (στὴ Μάρθα). Μὴ βγῆς ἔξω, ὑὰ κρυώσῃς (βγαίνει ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὸν Βλάσση· ἔξω ἀκούεται ποῦ λέει:) Ἐμπρός, ἀμαξᾶ... δρόμο γιατὶ θὰ χάσω τὸ τραῖνο... Βλάσση, σοῦ ἐμπιστεύομαι τὸ σπίτι.

Ὁ μικρός (στὴν πόρτα). Ὠ ρεβουάρ, μπαμπᾶ, καὶ νὰ μὴν ξεχάσῃς τὴν ἀδελφοῦλά μου.

ΝΑΝΕΤΤΑ. Καλά, δὲν θὰ τὴν ξεχάσῃ. Ἔλα τώρα νὰ ἰδῇς τὴς ζουγραφιές (τὸ παίρνει στὰ γόνατά της καὶ τὸ παιδὶ σιγα-σιγὰ ἀποκοιμιέται).

ΜΑΡΘΑ (στὸ παράθυρο). Τὸ ἀμάξι στρίβει στὴ γωνιὰ τοῦ δρόμου. Ἂς πάῃ στὸ καλό... Τί καιρὸς ὅμως, τί ὁμίχλη ! Μόλις διακρίνονται τὰ φανάρια, ἡ βροχὴ δυναμώνει...Νανέττα !

ΝΑΝΕΤΤΑ (σιγά). Σούτ.. ἀποκοιμήθηκε.

ΜΑΡΘΑ. Βάλτο στὸν καναπὲ καὶ πήγαινε νὰ φέρῃς τὴ λάμπα. (Μπαίνει ὁ Βλάσσης). Σούτ! κοιμᾶται. (Ἡ Νανέττα ἐκτελεῖ καὶ φεύγει).

ΒΛΑΣΣΗΣ. Ὁ κύριος εἶναι κι' ὅλας μακρυά... ἔχει καλὸ ἀμαξᾶ.

ΜΑΡΘΑ. Βλάσση, κλεῖσε τὰ ἐξώφυλλα τῆς τραπεζαρίας καὶ τὴν πόρτα τοῦ πάρκου. Ἡ Νανέττα θὰ κλείσῃ ἐδῶ.

ΒΛΑΣΣΗΣ. Ν' ἀπολύσω τὰ σκυλιά;

ΜΑΡΘΑ. Ναί, κ' ὕστερα νὰ φέρῃς τὰ στρώματά σου νὰ κοιμηθῇς σαὐτὸ τὸ δωμάτιο. (Στὴν Νανέττα ποῦ μπαίνει μὲ λάμπα). Εἶπα στὸ Βλάσση νὰ κοιμηθῇ ἐδῶ μέσα· εἶναι καλλίτερα.

ΝΑΝΕΤΤΑ (σιγὰ ἐνῷ ὁ Βλάσσης βγαίνει δεξιὰ γιὰ νὰ κλείσῃ τὴν πόρτα τοῦ πάρκου καὶ τὰ ἐξώφυλλα). Καὶ βέβαια εἶνε καλλίτερα. Ἔτσι θἄμαστε πειὸ ἥσυχες.

ΜΑΡΘΑ (χαμογελάει). Ὄχι θἄμαστε, ὅσοι θέλεις νὰ πῆς Νανέττα.

ΝΑΝΕΤΤΑ Ἂς εἶνε κ' ἔτσι. Ἐγὼ τὸ λέω... φοβᾶμαι, δὲν τὸ κρύβω. Τὸ καλὸ εἶνε ποῦ σὲ τρεῖς μέρες θὰ ξαναγυρίσῃ ὁ κύριος.

ΜΑΡΘΑ. Ἄμα στρώσῃ ὁ Βλάσσης, ἐμεῖς θὰ πᾶμε πάνω στὶς κάμαρές μας γιὰ νὰ πλαγιάσαμε τὸ παιδί.

ΝΑΝΕΤΤΑ. Κοιμᾶται τὸ χρυσό μου σὰν ἀρνάκι.

ΜΑΡΘΑ (μετὰ σιγήν). Ἂς κάνω μιὰ στιγμὴ τοὺς λογαριασμούς (παίρνει καρνέ). Χθὲς σοῦ ἔδωκα 29 φράγκα.

ΝΑΝΕΤΤΑ. Μάλιστα, κυρία.

ΜΑΡΘΑ. Καλὰ (λογαριάζει). Ἐπλήρωσες τὸν ψωμᾶ;

ΝΑΝΕΤΤΑ. Πῶς ὄχι, τοὔδωκα 6 καὶ 50.

ΜΑΡΘΑ (γράφει). Ἔξη καὶ πενῆντα...τὸν χασάπη τὸν πλήρωσες;

ΝΑΝΕΤΑ. Ἔχω τὸν λογαριασμὸ στὴν τσέπη μου... νὰ σᾶς τὸν δώσω. (Αὐτὴ τὴ στιγμὴ ὁ ἄνεμος φυσάει δυνατὰ καὶ ἡ βροχὴ αὐξάνει).

ΜΑΡΘΑ. Κλεῖσε τὰ παραθυρόφυλλα. Δέν ἀκοῦς πῶς φυσομανάει ὁ ἀέρας;

ΝΑΝΕΤΑ. Μάλιστα... (ἀνοίγει τ' ἀριστερὸ παράθυρο γιὰ νὰ κλείσῃ τὰ παραθυρόφυλλα, ὀπισθοχωρεῖ ξαφνικά). Ἄ !

ΜΑΡΘΑ. Τί εἶναι;

ΝΑΝΕΤΑ. Ἕνας ἄνθρωπος μπροστὰ στὸ παράθυρο.

ΜΑΡΘΑ (γυρίζει). Εἶσαι τρελλή! Εἶναι ἡ σκιὰ ἀπὸ τὸ φῶς...

ΝΑΝΕΤΑ. (τρομαγμένη). Ὄχι !

ΜΑΡΘΑ. Ἔλα τώρα, Μανέττα.

ΝΑΝΕΤΑ. (ὀθισθοχωρεῖ). Δὲν μπορῶ νὰ κλείσω, κυρία. Χτυπάει ἡ καρδιά μου...ἂς κλείσῃ ὁ Βλάσσης, δὲν μπορῶ...φοβᾶμαι..

ΜΑΡΘΑ. Τί φοβιτσάρα ! Ποιὸς μπορεῖ νὰ εἶνε ὄξω... Γιὰ νὰ ἰδοῦμε (πάει στὴν πόρτα τοῦ βάθους, τὴν ἀνοίγει, ἔπειτα ξαφνικὰ ὀπισθοχωρεῖ καὶ βάζει φωνὴ πνιγμένη, γιατὶ διέκρινε κάποια σκιά). Ἄ !... (αὐτὴ τὴ στιγμὴ προχωρεῖ σιγὰ ἕνα χαμίνι μὲ τὸ κασκέτο στὸ χέρι).

ΣΚΗΝΗ 3η

Αἱ ἄνω καὶ Χαμίνι

ΧΑΜΙΝΙ. Καλησπέρες, κυρία !

ΜΑΡΘΑ. Ποιὸς εἶσαι; τί θέλεις;

ΧΑΜΙΝΙ (κυττάζοντας γοργὰ γύρω του). Ἔφερα ἕνα γράμμα...(ψάχνει στὴν τσέπη του).

ΜΑΡΘΑ. Ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι;

ΧΑΜΙΝΙ (ψάχνοντας). Κάτω ἀπὸ τὴν πόλι.

ΜΑΡΘΑ. Κι' ἀπὸ ποῦ μπῆκες; Γιατὶ δὲν χτύπησες τὸ κουδοῦνι στὴ μεγάλη πόρτα;

ΧΑΜΙΝΙ (κυττάζοντας γύρω). Δὲν ξέρω ποῦ εἶναι ἡ μεγάλη πόρτα. Ἤρθα ἀπὸ τὸ δάσος (βγάζει ἕνα στραπατσαρισμένο γράμμα καὶ τὸ δίνει).

ΜΑΡΘΑ. Γιὰ ποιὸν εἶναι αὐτὸ τὸ γράμμα; Ποιὸς σοῦ τῶδωκε;

ΧΑΜΙΝΙ. Εἶναι γιὰ τὸν κὺρ Βλάσση. Ἡ μάννα του εἶναι πολὺ ἄρρωστη.

ΜΑΡΘΑ (συγκινεῖται). Ἄχ, Θεέ μου ! Νανέττα, δόστο γρήγορα στὸ Βλάσση.

ΝΑΝΕΤΑ. Πάω νὰ τὸν φωνάξω ἀπὸ τὴν κουζίνα (βγαίνοντας). Τὸν καϊμένο τὸ Βλάσση !

ΜΑΡΘΑ. Πήγαινε, πήγαινε γρήγορα! (στὸ Χαμίνι). Καὶ ποιὸς σοῦδωκε αὐτὸ τὸ γράμμα;

ΧΑΜΙΝΙ. Ἕνας ἄνθρωπος, μὰ δὲν τὸν ξέρω, μοῦ εἶπε μονάχα νὰ τὸ φέρω τρεχάτος... τίποτα ἄλλο.

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ ἑπόμενον)